

ପରୋପକାର

ଏହା ମାଗନପୁର ଗାଁର କଥା । ସେଇଠା
ବହୁତ ବଡ଼ ଗାଁ । ଥରେ ଭାଷଣ ହେଉଥିବା
ଗାଁର ବହୁତ ଗୁଡ଼ିଏ ଘରଦ୍ୱାରା ଭାଙ୍ଗିଛନ୍ତି
ଶଲ । ବିଶେଷତଃ ଗାଁ ଗୁଡ଼ାଳି ପୁରା ଭାଙ୍ଗି
ପଡ଼ିଲା । ପୁଣି ହରିଜନ ପଲ୍ଲୀରେ କାହାର
ଜଣକର କୁଡ଼ିଆ ବି ଅଛୁଟ ରହିଲା ନାହିଁ ।

ରଘୁନାଥ ସେହି ଗାଁର ଜଣେ ଯୁବକ ।
ସେ ସହରରେ ରହି ପାଠ ପଢ଼ୁଥାଏ । ଛୁଟିରେ
ଘରକୁ ଆସିଥାଏ । ଗୁଡ଼ାଳି ଓ ହରିଜନ ପଲ୍ଲୀର
ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ତାକୁ ବହୁତ ଦୁଃଖ ଲାଗିଲା । ସେ
ଗାଁର ଅନ୍ୟ କେତେଜଣ ଯୁବକଙ୍କୁ ଏକତ୍ର କରି
ଗୁଡ଼ାଳି କେମିତି ପୁରାପୁର ଆଉଁସରେ ତିଆରି
ହେବ ଓ ହରିଜନମାନଙ୍କ ଘର ମରାମତ
ହୋଇ ପାରିବ ସେ ପରାମର୍ଶ କଲା ।

ରଘୁନାଥ ଗ୍ରାମର ସୁଜ୍ଞାନ ଲୋକମାନଙ୍କ
ଗୁଡ଼ା ପାଇଁ ନିବେଦନ କଲା । ରଘୁନାଥକୁ

ସମସ୍ତେ ଭଲ ପିଲା ବୋଲି ଜାଣିଥିଲେ ।
ତେଣୁ ଯିଏ ଯେତକ ପାରିଲା ବା ଦେବାକୁ
ମନ କଲା, ସେତକ ଦେଲା ।

ରଘୁନାଥର ଆଶା ଥାଏ, ଗାଁ ମହାଜନ
ମଦ୍ଦା ମହାପାତ୍ର ସବୁଠୁଁ ବେଶି ଦେବେ ।
ଅବଶ୍ୟ ମଦ୍ଦାବାରୁ ଭାଷଣ କୃପଣ ବୋଲି ସେ
ଶୁଣିଥାଏ । ତଥାପି ସେ ଆଶା ଛାଡ଼ି ନଥାଏ ।

ସେ ଯାଇ ମଦ୍ଦାବାରୁଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କରି
କହିଲା, “ଆପଣ ଶୁଣିଥିବେ, ଆମେ ଯୁବକ-
ମାନେ କିଛି ଗୁଡ଼ା ଅସୁଲ କରି ଗୁଡ଼ାଳି ଓ
ହରିଜନ ପଲ୍ଲୀର ପୁନଃନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା
କରୁଛୁ । ଯେତକ ଗୁଡ଼ା ମିଳିଲାଣି, ସେଥିରେ
ଗୁଡ଼ାଳି କାମ ଚଳିଯିବ । ତେବେ ହରିଜନ
ପଲ୍ଲୀ ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ଦେଉଛୁ ।”

ମଦ୍ଦାବାରୁ ରୋକ୍ ଠୋକ୍ ଶୁଣାଇ ଦେଲେ,
“ଦେବି ନାହିଁ ।”

“ନଦେବେ କାହିଁକି ଆଜ୍ଞା ?”

“ତମେ ତ ବେଶ ଟୋକା ହେ ! ମୋର ପଚାରିବା କଥା ମୁଁ ଦେବି କାହିଁକି ? ଓଲଟି ତମେ ମୋତେ ମୁଁ ନଦେବି କାହିଁକି ବୋଲି ପଚାରୁଛ ? ହରିଜନ ପଲ୍ଲୀର ଲୋକେ ତମକୁ ତାଙ୍କ ଘରଟିମାନ ମରାମତ କରିଦେବାକୁ କହୁଥିଲେ ? ଯାଅ, ଯାଅ ।” ମନ୍ଥାବାବୁ ରୁଷ୍ଟ ହୋଇ କହିଲେ । ରଘୁନାଥ ଅପମାନ ଅନୁଭବ କଲ । ତଥାପି ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ଆମେ ଗାଁର ଓଲୋକଙ୍କର ସେବା କରୁଛୁ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଆମକୁ କେତେ ପ୍ରଶଂସା କରୁଛନ୍ତି । ଆପଣ ଏ ସରକାରୀରେ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ବ ଲୋକେ ପ୍ରଶଂସା କରିବେ !”

ମନ୍ଥାବାବୁ କଲମ ଥୋଇ ଦେଇ ରଘୁନାଥ ମୁହଁକୁ କଟମଟ କରି ଅନାଇ କହିଲେ, “ବାବୁ, ତମେ ନୂଆ କରି ପ୍ରଶଂସା ପାଇଛ ସେ ତମକୁ ଗରି ମିଠା ଲାଗୁଛି । ହେଲଟି ଦେଶ, ମୋ ଗୃହପତି ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ପଦର ଡୋରଏ ଲୋକ ବସିଛନ୍ତି, ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ମୋଠୁଁ କରକ ନେଲବେଳେ ମୋତେ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ଓ କରିବେ । ଏମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଆମ୍ଭଙ୍କ କେତେ ଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ମୋର ପ୍ରଶଂସା କେଉଁ ଅଶ୍ରବ ହୋଇଛି ସେ ପ୍ରଶଂସା ପାଇଁ ଦାନ ପାଇଁ କରିବ ? ଯାଅ ।”

ମନ୍ଥାବାବୁ କଲମ ଉଠାଇ ନେଇ ପୁଣି ହସିବ ଶାଢ଼ୀ ଉପରେ ମନୋନିବେଶ କଲେ ।

ରଘୁନାଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅପମାନ ପାଇ ଘରକୁ ଫେରିଲା । ତା’ର କେତେଜଣ ଧୂତୁରକୁ ତାକୁ ସାନ୍ତୁନା ଦେଇ କହିଲେ, “ଗାଁ ଲୋକେ ତମକୁ ଦେବତା ବୋଲି ମଣୁଛନ୍ତି । ଗୋଟାଏ ଲୋକ ରୁଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାର କଲା ତ କ’ଣ ହେଲା ?”

କିନ୍ତୁ ରଘୁନାଥ ଶାନ୍ତ ପାଇଲା ନାହିଁ । କିପରି ଉପାୟରେ ମନ୍ଥାବାବୁଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବ, ସେହି ଚିନ୍ତା କଲା ।

ଦୁଇଦିନ ପରେ ଗାଁ ବାହାରେ ସଡ଼କ ଉପରେ ହଠାତ୍ ଜଣେ ଅପରିଚିତ ଲୋକ ସହ ତା’ର ଦେଶା ହେଲା । ଲୋକଟି ରଘୁନାଥକୁ କହିଲା, “ବାବୁ, ମୁଁ ଜଣେ ପହେଲମାନ କୁଣ୍ଡିଣୀର । ଆପଣଙ୍କ ଗାଁରେ

କେହି ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ମୁଁ ମୋ ବଳ କୌଶଳ
ଦେଖାନ୍ତି । ଆପଣମାନଙ୍କର ଯାହା ଲଜ୍ଜା
ମୋତେ ସେତକି ପଇସା ଦିଅନ୍ତେ ।”

ରଘୁନାଥ ମୁଣ୍ଡକୁ ଗୋଟାଏ ନୂଆ କଥା
ଆସିଗଲା । ସେ କହିଲା, “ଏ ଗାଁରେ କୁସ୍ତି
କସ୍‌ରତ୍ ପ୍ରତି ଆଦର କଲଭଳି ଲୋକ
ଜଣେ ମାତ୍ର ଅଛନ୍ତି । ସେ ହେଲେ ମହାଜନ
ମନ୍ଥା ମହାପାତ୍ର । ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଅ ।”

“ସେ ମୋ ଗୁଣର ଆଦର କରିବେ ?”

“ଖାଲି ଆଦର କରିବେ ? ତମକୁ ମୁଣ୍ଡରେ
ବସାଇବେ ।” କହିଲା ରଘୁନାଥ ।

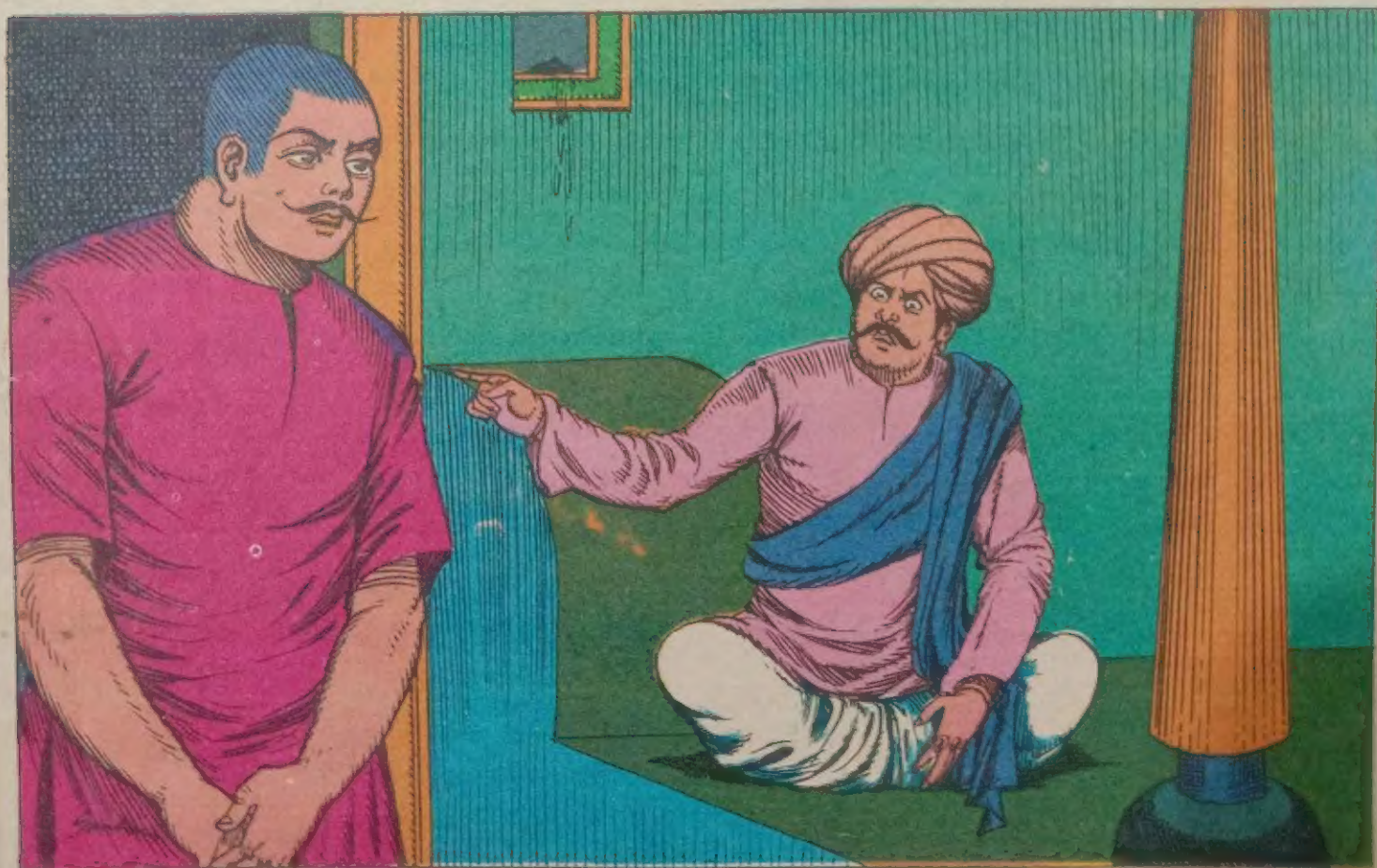
କୁସ୍ତି ଗୀର୍ ଶୁଣି ହୋଇ ମହାଜନ ଘର
ଆଡ଼େ ଚାଲିଲେ । ରଘୁନାଥ ଅବସ୍ଥା କ’ଣ
ହେବ ତାହା ଆଦାଜ କରିନେଲା । ମନ୍ଥାବାବୁ

କୁସ୍ତି ଗୀର୍‌କୁ ଅପମାନ କରିବେ ଓ କୁସ୍ତି ଗୀର୍
ତାଙ୍କୁ ହେତ ଦେବ !

ମଜା ଦେଖିବା ପାଇଁ ସେ ମହାଜନଙ୍କ ଘର
ଆଗ ବାସ୍ତାରେ ଏପଟ ସେପଟ ହେଲା ।

କୁସ୍ତି ଗୀର୍ ଯାଇ ମନ୍ଥାବାବୁଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ
କରି କହିଲା, “କୁସ୍ତି କସ୍‌ରତ୍ ପ୍ରତି ଆପଣଙ୍କ
ଅନୁରାଗ ଶୁଣି ଆସିଛି । ଆପଣ...”

“କ’ଣ ହେଲା ? କୁସ୍ତି କସ୍‌ରତ୍ ପ୍ରତି
ମୋର ଅନୁରାଗ ? ଶୁଣ ବାବୁ, ମୋ ବାପା
ଦାଦା ଗୌଦପୁରୁଷରେ କେହି କୁସ୍ତିର ଧାର
ଧାର ନାହାନ୍ତି । କେହି ଫାଜିଲ ତମକୁ ସେମିତି
କହିଛି । ଯାଅ ।” ମନ୍ଥାବାବୁ ଶୁଣାଇଦେଲେ ।
କୁସ୍ତି ଗୀର୍ ମୁହଁ ଫଣ ଫଣ କରି ପଦାକୁ ଆସିଲା ।
ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ରଘୁନାଥ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ ।

“କ’ଣ ହେଲା ?” ରଘୁନାଥ ପାଖକୁ ଆସି ଆଗ୍ରହରେ ପଚାରିଲା ।

“ତମେ ଯାହା କହୁଥିଲ—ମୁଣ୍ଡରେ ବସାଇଲେ—ଏମିତି—” ଏହା କହି କୁସ୍ତିଶୀର ରଘୁନାଥକୁ ଅକ୍ଳେଶରେ ଟେକି ଧରିଲା ଶୂନ୍ୟରେ ।

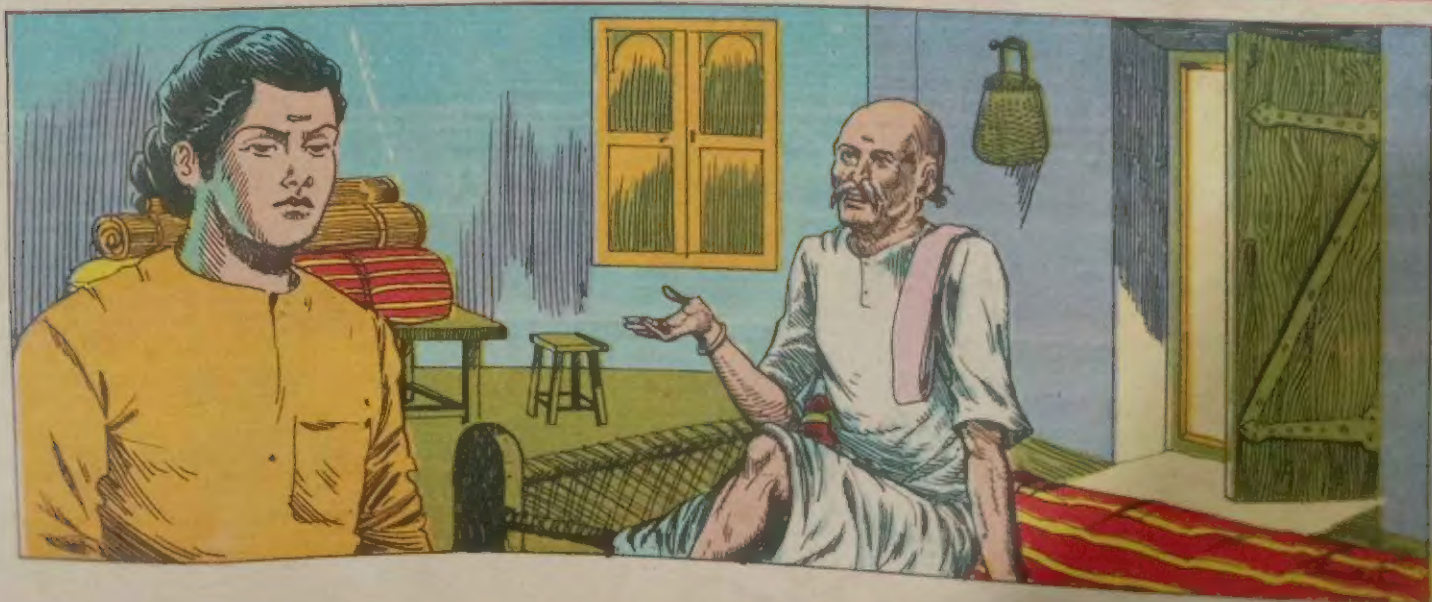
“କୁହ, ମାଟିରେ ଛେଚିବି ନା ନଈକୁ ଫୋପାଡ଼ିବି ?” କୁସ୍ତିଶୀର ପଚାରିଲା ।

“ଆରେ ଭାଇ, ମୋର ଦୋଷ କ’ଣ ? ତମକୁ ଯଦି ମହାଜନ ଅପମାନ ଦେଲା, ତମେ ସିନା ତା’ ଉପରେ ଦାଉ ସାଧୁଥାନ୍ତି ?” କାକୁସ୍ଥ ହୋଇ ରଘୁନାଥ କହିଲା । “ତମର ତା’ ଉପରେ ରାଗଥିଲା ବୋଲି ମୋ ଦେଇ ତାକୁ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲ ନିଶ୍ଚୟ ! ଆହା ! କେଡ଼େ ବୁଦ୍ଧି !” କୁସ୍ତିଶୀର କହିଲା ।

“କ୍ଷମା କର, କ୍ଷମା କର !” ବିକଳରେ କହିଲା ରଘୁନାଥ । କୁସ୍ତିଶୀର ତାକୁ ତଳେ ଥୋଇ ଦେଇ ନିଜ ବାଟରେ ଚାଲିଗଲା ।

ଏକଥା ହମେ ପ୍ରକଟ ହୋଇଗଲା । ରଘୁନାଥ କୁଟିର ଶେଷ କେଇଦିନ ମନଶଃସ୍ପ କରି ରହିଥାଏ । ସେ ସହରକୁ ଯିବା ପୁରୁଷ ନା ତା’ ବାପା ତାକୁ କହିଲେ, “ରଘୁ, ମୁଁ ସବୁ ଶୁଣିଛି । ଦୁଃଖ ନକରି ଶିକ୍ଷା କରି ପାରିଲେ ସବୁ ଘଟଣାରୁ ଲାଭ ମିଳିବ । ଶୁଣ । ଯିଏ ସତା ପରୋପକାରୀ, ସିଏ କେବେ କାହାର ପ୍ରତି ଦ୍ଵେଷ ରଖେ ନାହିଁ । ତୋର ପରୋପକାର ଗୁଣ ଅଛି ଠିକ୍, କିନ୍ତୁ ତା’ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଭିମାନ ବି ବଢ଼ୁଛି । ସମସ୍ତେ ତୋର ପ୍ରଶଂସା କରୁଛନ୍ତି ଅଥଚ ମନ୍ଦ୍ରା ମହାପାତ୍ର ରୁକ୍ଷ ବ୍ୟବହାର କଲା, ଏହାଯୋଗୁଁ ତୋର ତା’ ଉପରେ ରାଗ ହେଲା । ଅର୍ଥାତ୍ ମନ୍ଦ୍ରା ମହାପାତ୍ର ଯେମିତି ଅର୍ଥ ଲୋଭୀ, ତୁ ସେମିତି ପ୍ରଶଂସା ଲୋଭୀ । ଏତକ ଲୋଭ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ତୁ ଶାନ୍ତି ପାଇବୁ ।”

ରଘୁନାଥ ବୁଝିଲା । “ହଁ ବାପା, ସତ କଥା ।” କହି ସେ ଚାଲିଗଲା ।

[୧୦]

[ଅନେକ ଦୁଃସାହସିକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ଅଭିଷ୍ଟ ସିଦ୍ଧି କରିବା ପରେ ପଦ୍ମପାଦ ଓ ପିଙ୍ଗଳ ସେ ପିଣ୍ଡାବସୁରା ପରିତ୍ୟାଗ କଲେ । ପଦ୍ମପାଦ ଘରେ ସପ୍ତାହେ ଆରାମରେ ରହୁ ପିଙ୍ଗଳ ବିଦାୟ ନେଇ ଭଲ୍ଲୁକକେତୁ ଉପରେ ସବାର ହୋଇ ଉଡ଼ିଆସି ନିଜ ବୁଡ଼ିଆ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଓ ଦେଖିଲା ମା ତା'ର ଇଶାରୁଣୀ ହୋଇ ବସିଛି । ତା'ପରେ...]

ପିଙ୍ଗଳର କଣ୍ଠସ୍ଵର ଶୁଣି ତା' ମା ତମକ ହେବାର କାରଣ କ'ଣ ? ମୁଁ ଯେଉଁ ଟଙ୍କା ଉଠିଲେ ଓ ତାକୁ କୁଣ୍ଡାଇ ପକାଇଲେ । ଦେଇଯାଇଥିଲା ସେଥିରେ ତ ତମେ ଭଲରେ ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଧାର ଧାର ଲୁହ ବହିଗଲା । ତଳିବା କଥା ! ଭଲମାନେ କାହାନ୍ତି ?” ଅନେକ ସମୟ ଯାଏ ସେ କଥା କହି ପାରିଲେ ମା ଅନେକ ସମୟ ପରେ ସଙ୍କୋଚ ଛାଡ଼ି ନାହିଁ । ପିଙ୍ଗଳ ମାକୁ ଧରି ଧରି ଘର କହିଲେ, “ବାପା, ସେ ଦୁହେଁ ମୋତେ ଉତ୍ତରକୁ ନେଇଗଲା ଓ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବରେ ମାରିପିଟି ଟଙ୍କାତଳ ନେଇଗଲେ । ଆଉ ପଚାରିଲା, “ମା ! ତମର ହାଲ ଏଭଳି ମୋତେ ପଚାରିଲା ନାହିଁ ।

“କଳମାମୁଁ”

କେଡ଼େ ପାପୀ ହେଲେ ଦୁଇ ଭେଣ୍ଟିଆ ପୁଅ ମା ପ୍ରତି ଏଭଳି ବ୍ୟବହାର କରି ପାରନ୍ତି, ସେକଥା ଭବିଷ୍ୟତ ପିଙ୍ଗଳକୁ ଯେତକ ଦୁଃଖ ଲାଗିଲା, ସେତକ ହୋଧ ଆସିଲା ।

“ପୁଅ, ତୁ ଯେ ଭଲରେ ଫେରି ଆସିଲୁ, ସେଇଥିରେ ମୋ ପେଟ ପୁରି ଯାଉଛି । ଆଉ ମୋର କିଛି ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ ।” ମା ପୁଣି କହିଲେ ।

“ଭଗବାନଙ୍କ କରୁଣାରୁ ଓ ତମ ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ଭଲରେ ଫେରି ଆସିଛି । ଏଣିକି ତମକୁ କିପରି ଭଲରେ ରଖିବି, ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବି । କିଛି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ହେଲେ ଦେଖ !” ଏହା କହି ପିଙ୍ଗଳ ସେ ଯେଉଁ

ସ୍ଥାନ ସୁନା ଲତାଦି ଆଣିଥିଲା, ସେସବୁ ତାଙ୍କ ଦେଖାଇଲା ।

ମା ପାଟିରୁ ଭାଷା ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ଖାଲି କହିଲେ, “ପୁଅ, ତୁ ଭାଗ୍ୟବାନ । ତୋ ସୌଭାଗ୍ୟ ଅତୁଟ ରହୁ । ତୋତେ ଭୋଗ ଲାଗୁଥିବ । କିନ୍ତୁ କ’ଣ ଖାଇବାକୁ ଦେବ ? ଘରେ କିଛି ନାହିଁ ।”

ପିଙ୍ଗଳ ହସିଲା ଓ କହିଲା, “ମା ! ସେପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅ ନାହିଁ । ପ୍ରଥମେ ତମେ କିଛି ଖାଇବା ଜରୁରୀ । କ’ଣ ଖାଇବାକୁ ମନ ହେଉଛି କୁହ ।”

ମା ହସିବେ କି କାହିଁବେ ? ପୁଅ ଏତେଦିନ ପରେ ଘରକୁ ଫେରିଛି । ସେ ସିନା ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ବାନ୍ଧିଦେବା କଥା ! କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ଏଡ଼େ ମନ୍ଦ ଯେ ଘରେ କିଛି ନାହିଁ । ପୁଅ ପୁଣି ପଚାରିଲା ସେ କ’ଣ ଖାଇବେ ! ପୁଅ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବା କି ଖାଦ୍ୟ ତାଙ୍କପାଇଁ ଆଣିଦେଇ ପାରିବ ? ତେବେ ପୁଅର କ୍ଷମତା ଓ ବୁଦ୍ଧି ଉପରେ ତାଙ୍କର ଗାଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା ।

“ମୋ ଭୋଗ କଥା ଯଦି ମନେ ପକେଇ-ଦେଲା, ତେବେ ଯାହା ପାରିବୁ ଆଣ । ଦୁଇ-ଗଣ୍ଡି ଶୁଖିଲା ରୋଟି ହେଲେ ମୋର ଭଲବ !”

ପିଙ୍ଗଳ ପଦ୍ମପାଦଠାରୁ ଆଣିଥିବା ଯାଦୁ ଥଳଟି ବାହାର କରି ମଲା ପଡ଼ିଲା ଓ ତହିଁ ଉତରୁ ଗରମ ଗରମ ରୁଟି ତଥା ଗୋଟାଏ ପରେ ଗୋଟାଏ ସୁଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କଲା ।

ବୁଢ଼ୀ ଚାନ୍ଦା ଦେଖି ଅବାଳ୍ ହୋଇ ପଚାରିଲା, “ବାପା, ଏ ଟିକି ଥଳ ଭିତରେ ଏତେ ଜନସଂଖ୍ୟା କିପରି ଥିଲା ? ପୁଣି ଗରମ ଅଛି କେମିତି ?”

“ମା, ଥଳ ଭିତରେ ଏସବୁ କିଛି ନଥିଲା, ଥିଲା ଯାହା । ଏଣିକି ତମକୁ ଆଉ କଷ୍ଟ କରି ସେପେଇ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଯାହା ମନ ହେବ, ମନ୍ଦ ପଡ଼ି ଏ ଯାହୁଥଳରୁ ଚାନ୍ଦା ବାହାର କରି ହେବ ।” ଏହା ପରେ ପିଙ୍ଗଳ ମାକୁ ମନ୍ଦଟି ଶିଖାଇଦେଲା ଓ ଥଳର ରହସ୍ୟ କାହାକୁ ନ କହିବା ନିମନ୍ତେ ପରାମର୍ଶ ଦେଲା ।

ବୁଢ଼ୀ ମନରେ ଆନନ୍ଦ ଉଛୁଳି ଉଠୁଥାଏ । ସେ ଭାବୁଥାଏ, କେଡ଼େ ପୁଣ୍ୟବଳରେ ସେ ପିଙ୍ଗଳ ଭଳି ସନ୍ତାନ ପାଇଥିଲା ସତେ !

“ବାପା, ଏ ଥଳ ପାଇଲୁ କେମିତି ? ଏ ଧନରନ୍ତ ବା ତୋତେ କିଏ ଦେଲା ?” ବୁଢ଼ୀ ପଚାରିଲା ।

“ମା ! ସେସବୁ କଥା ଧୀରେ ସୁସ୍ଥେ କହିବି । ଆମେ ଯେଉଁ ମୂଲକକୁ ଯାଇଥିଲୁ, ସେଠାରେ ଜନମାନବ ନଥିଲେ । ସେ ମୂଲକ ପ୍ରେତପିଣ୍ଡାତରେ ଭରା । ମୋ ସାଥୀ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୁଶଳୀ ଚାନ୍ଦିକ ଥିଲେ ବୋଲି ଆମେ କୌଣସି ମତେ ବଢ଼ି ଆସିଲୁ । ତଥାପି କେତେ ବସ୍ତୁ ସାମ୍ପନା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଛି । କେତେଥର ମୃତ୍ୟୁମୁଖରୁ ଅଳ୍ପକେ ବଢ଼ି ଆସିଛୁ ।”

ପିଙ୍ଗଳ ଆହୁରି କିଛି କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲା, ସେତକବେଳେ ବାହାରେ ଦରଜାରେ କିଏ ମୁଣ୍ଡପିଟି କାନ୍ଦିବାର ସେ ଶୁଣି ପାରିଲା । ପିଙ୍ଗଳ ଉଠିପଡ଼ି କବାଟ ଖୋଲିଦେଲା । ଦେଖିବା ବେଳକୁ ମଇଲା ଛୁଡ଼ାଲୁଗା ପିନ୍ଧି ତା'ର ଦୁଇ ଭାଇ ଜୀବଦତ୍ତ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଦତ୍ତ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଥମେ ପିଙ୍ଗଳ ଚିତ୍କାର କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଗାଳି ବା ଅଭିଶାପ ଦେବାକୁ ମନ କରୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ଦରିଦ୍ର ଅବସ୍ଥା ଯୋଗୁଁ ଓ ସେମାନେ କାନ୍ଦୁଥିବାରୁ ସେ ତୁପ୍ ହୋଇଗଲା । ଭାଇମାନେ ତାକୁ ଦେଖି ଯେମିତି ଭ୍ରଷଣ ଲଜ କଲେ—ସେମିତି ମନେ ହେଲା ।

ଭାଇମାନଙ୍କର ସେ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ପିଙ୍ଗଳ ନିଜ ହୋଧ ଭୁଲିଗଲା । ତା' ମନରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଦୟା ଆସିଲା । ସେ କହିଲା, “ଭାଇମାନେ, ମୁଁ ଭଗବାନଙ୍କ କରୁଣାରୁ ନିରାପଦରେ ବହୁ ଦୁରଦେଶରୁ ଲେଉଟି ଆସିଛି । ସାଥରେ ଟଙ୍କାପଇସା ଆଣିଛି । ଆମେମାନେ ଆରାମରେ ଚଳିପାରିବା ।”

ଜୀବଦତ୍ତ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଦତ୍ତ ପରସ୍ପର ମୁହଁ ଚୁହାଁଚୁହଁ ହେଲେ । ଜୀବଦତ୍ତ କାନ୍ଦ ବନ୍ଦ କରି କହିଲା, “ଭାଇ ପିଙ୍ଗଳ, ଆମେ ଦୁହେଁ ମୂର୍ଖତାବଶତଃ ମା'ଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେପରି ଦୁର୍ବ୍ୟବହାର କରିଛୁ, ସେକଥା ତୁ ଶୁଣିଥିବୁ । ଧକ୍ ଆମକୁ ଧକ୍ ! ଆଉ କିପରି ମା'ଙ୍କୁ ଆମ ମୁହଁ ଦେଖାଇବୁ ? ତୁ ତାଙ୍କୁ ଆମର ଶତକୋଟି

ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇ ଦେ । ଆଉ ଆମକୁ କ୍ଷମା କରି ଦେ । ଆମେ ଏବେ ଯାଉଛୁ ।”

ଏହା କହି ଜୀବଦତ୍ତ ବୁଲିପଡି ଚାଲିଯିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଲକ୍ଷ୍ମଦତ୍ତ ତାକୁ ଅନୁସରଣ କଲା ।

ପିଙ୍ଗଳ ସେମାନଙ୍କ ପଥରୋଧ କରି କହିଲା, “ଭାଇ, ଯାହା ହେବାର ହୋଇଛି । ପଛକଥା ଭୁଲିଯାଅ । ଏଣିକି ଆମେମାନେ ନୂଆ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଚାଲି । ଯଦି ନିଜ ଭୁଲ ପାଇଁ ଅନୁତାପ କରୁଛ, ତେବେ ସେତିକି ଯଥେଷ୍ଟ ।”

ଦୁଇ ଭାଇ ଆଦୂର ଯୋରେ କାନ୍ଦ ଉଠି କହିଲେ, “ବାଟଛାଡ଼ି ପିଙ୍ଗଳ, ବାଟଛାଡ଼ି ! ଆମ ଭଳି ପାପୀଙ୍କ ପାଇଁ ମୃତ୍ୟୁହଁ ଏକମାତ୍ର ପଥ ।

ଆଉ ଆମକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବୁ ନାହିଁ ।”
ଏହା କହି ଦୁହେଁ ପୁଣି ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ।

କୁଡ଼ିଆ ଭିତରୁ ବାହାର ଆସିଲେ ମା ।
ସେ ସେମାନଙ୍କ କଥାବାଣୀ ଶୁଣୁଥିଲେ ।
ତାଙ୍କ ହୃଦୟ ଚରଳି ଯାଇଥିଲା । ସେ ଆସି
ବଡ଼ ପୁଅକୁ ଧରି ପକାଇ କହିଲେ, “ପିଙ୍ଗଳ
କଥା ଶୁଣ । ପଛ କଥା ଭୁଲିଯାଅ । ପିଙ୍ଗଳ
ବିଚର ବହୁତ କଷ୍ଟ କରି, କେତେ ବିପଦ
ବରଣ କରି କିଛି ଧନସମ୍ପଦ ଆଣି କରି
ଆଣିଛି । ସେଥିରେ ସମସ୍ତେ ଭଲରେ ତଳ,
ମୋର ଏତିକି କାମନା ।”

“ତେବେ ଆମ ପାପର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ କିପରି
ହେବ ?” ଦୁଇ ଭାଇ ଆଖି ପୋଛି
ସମସ୍ତରରେ ପଚାରିଲେ ।

“ତମେ ଅନୁତାପ କରୁଛ ; ସେତିକିରେ
ତଳିବ । ଆଉ ସେସବୁ ଭାବି ଲଭ ନାହିଁ ।
ଗୁଲ, ଘର ଭିତରକୁ ଗୁଲ ।” ପିଙ୍ଗଳ ଦୁଇ
ଭାଇକୁ ଘରମୁହଁ ଠେଲି ଠେଲି ନେଇ
କହିଲା ।

“ହଁ, ପିଙ୍ଗଳ ଠିକ୍ କହୁଛ । ତମେମାନେ
ଅଜ୍ଞାନତା ଯୋଗୁଁ ଭୁଲ କରିଛ । ମୁଁ
ତମମାନଙ୍କୁ କ୍ଷମା କରୁଛି । ମୋ ଆଗରେ
ତମେମାନେ ଅବୋଧ ଶିଶୁ । ମୋର
କୌଣସି ରାଗ ଅଭିମାନ ନାହିଁ ।” ମା
ବହୁଦିନ ପରେ ହସି କହିଲେ ।

ପିଙ୍ଗଳ ବୁଝିଲା ଯେ ତା’ ଭାଇମାନଙ୍କର
ଶତ ଅନ୍ୟାୟ ଅପରାଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ମା ସେମାନଙ୍କୁ
ପୁଣି ଫେରି ପାଇଲେ ଖୁସି ହେବେ ।

ମାଙ୍କର ମମତା ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ତା' ମୁଣ୍ଡ ନୋଇଗଲା । ମାଙ୍କ ମହତ୍ତ୍ୱ ଯୋଗୁଁ ସେ ଭାଇମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଯଥାସମ୍ଭବ ସଦୟ ହେବାକୁ ସ୍ଥିର କଲା । ମଣିଷର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ । ତା' ଭାଇମାନଙ୍କର ବା କାହିଁକି ହୋଇ ନଥିବ ?

ଅନିଚ୍ଛାର ଭବ ଦେଖାଇ ଦୁଇ ବଡ଼ଭାଇ ପିଙ୍ଗଳ ସହ କୁଡ଼ିଆ ଭିତରେ ପଶିଲେ ।

ପିଙ୍ଗଳ ଆସିଥିବା ନୂଆ ଲୁଗାପଟା କାବୁଆଣି ମା ସେ ଦୁହଁଙ୍କୁ ପିନ୍ଧିବାକୁ ଦେଲେ । ଦୁଇଭାଇ ବାରମ୍ବାର ସନ୍ତାପ ପ୍ରକାଶ କରୁଥାନ୍ତୁ ଓ ପିଙ୍ଗଳର ପ୍ରଶଂସାରେ ଶତମୁଖ ହେଉଥାନ୍ତୁ ।

ଲୁଗାପଟା ପିନ୍ଧିଯାଇ ଦୁଇଭାଇ କହିଲେ, “ଭୋଗରେ ଆମ ପେଟ ଜଳୁଛି । ଘରେ କ'ଣ କିଛି ଖାଇବାକୁ ଥିବ ?”

“ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଖାଦ୍ୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛି ।” ଏହା କହି ପିଙ୍ଗଳ ଯାଦୁ ଥାଳି ଧରି ରେଷେଇ ଘର ଭିତରକୁ ଗଲା ଓ ମାକୁ ମଲ୍ଲଟି ମନେ ପକାଇଦେଇ ଫେରି ଆସିଲା । ପାଞ୍ଚମିନିଟ ଭିତରେ ମା ନାନା ପ୍ରକାର ସ୍ବାଦୁ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଧରି ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ସେସବୁ ଦେଖି ସେମାନଙ୍କ ଆଖି ଖୋଷି ହୋଇଗଲା । ଯେମିତି ବର୍ଷେ କାଳ ଅନାହାର ସହିଛନ୍ତି, ଏହିପରି ଭବ ଦେଖାଇ ଦୁହେଁ ସେସବୁ ଖାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବଡ଼ଭାଇ କହିଲା, “ମା, ଏତେ ପ୍ରକାର ଜିନିଷ ତମେ ତିଆରି କଲ କେତେବେଳେ ?”

ମଝିଆ ଭାଇ କହିଲା, “ମା, ଏଭଳି ସୁଆଦୁ ଖାଦ୍ୟ ମୁଁ ଜୀବନରେ ଖାଇ ନଥିଲି ।”

ପିଙ୍ଗଳ ହସି ହସି କହିଲା, “ଏଣିକି ସବୁଦିନେ ଆମେ ଏମିତି ଭୋଜନ ପାଇବା । ଇଚ୍ଛା କଲେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବି ଦେଇ ପାରିବା ।”

ଜୀବଦତ୍ତ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଦତ୍ତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଥରେ ପିଙ୍ଗଳ ଆଡ଼କୁ ଓ ଆଉ ଥରେ ପରସ୍ପର ରୁହଁଲେ । କିଛି କହିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ରାତିରେ ଖିଆପିଆ ପରେ ଦୁଇଭାଇ ଅଣ୍ଡା ହାଡ଼ୁରେ ବୁଲିବେ ବୋଲି କହି ବାହାର

ଗଲେ ଓ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ ।

“ବର୍ତ୍ତମାନ କ’ଣ କରାଯିବ ?” ଲକ୍ଷ୍ମଦତ୍ତ ପଚାରିଲା ।

“କୌଣସି ମତେ ଧନରହୁତକ ହାତ କରିବା କଥା ।” କହିଲା ଜୀବଦତ୍ତ ।

“ତରତର ହେବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଆମେ ସତକୁ ସତ ଅନୁଚାପ କରୁଛୁ, ମାତ୍ର ପିଙ୍ଗଳ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ଶୋଷ କରି ଚାଲି ଯାଉଛି । ସେହି ଧରଣ ଆବଶ୍ୟକ ।” ଲକ୍ଷ୍ମଦତ୍ତ କହିଲା ।

“ଧନରହୁ ଅପେକ୍ଷା ଆଦୁର ଲୋଭକୁ କିଛି ଅଛି । କୌଣସି ଯାଦୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ସେମାନେ ମନଇଚ୍ଛା ଶାନ୍ତ୍ୟନ୍ତ୍ରାପ୍ୟ ପାଇ ପାରୁଛନ୍ତି । ସେକଥା ଭାବିଛୁ ? ସେଇଟା ହେଲା ଆସଲ କଥା । ଦୁଃଖିଲ ?” ଜୀବଦତ୍ତ ଶମ୍ଭୁର ଭାବରେ କହିଲା ।

“ମୋର ଧାରଣା ପିଙ୍ଗଳ କୌଣସି ମନ୍ତ୍ରଦଳ ଶିଖି ଆସିଛି । ନହେଲେ ଖାଲି ଆମ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରେୟମକର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରିବ ବୋଲି ଚେତା କରି କରି କିପରି ଭୁଲୁଛି ?” ଲକ୍ଷ୍ମଦତ୍ତ କହିଲା ।

ଜୀବଦତ୍ତ ଟିକିଏ ଚିନ୍ତା କରି ପରମର୍ଶ ଦେଲା, “ତୁ ବେଳ ଦେଖି ମାକୁ ପଚାରି ଏ ରହସ୍ୟ ଉଦ୍ଘାଟନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ।”

ପରଦିନ ପିଙ୍ଗଳ ଘରେ ନଥିବା ଦେଖି ଦୁଇଭାଇ ନାନା ପ୍ରକାର ମନ୍ତ୍ରୋଚ୍ଚ୍ଛିକ କଥା କହି ମା’ର ବିଶ୍ବାସ ଉତ୍ସୁକାଇ ସେ କିପରି ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତିରେ ଶାନ୍ତ୍ୟନ୍ତ୍ରାପ୍ୟ ଆଣି ପାରୁଛି, ସେକଥା ପଚାରିଲେ । ମା କିଛି ସନ୍ଦେହ ନକରି ଯାଦୁଅଲଟି ବାହାର କରି ଆଣି ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇ କହିଲେ, “ଏଇ ହେଲା ଯାଦୁ ଅଳି । ଏହାକୁ ମନ୍ତ୍ର ପଡ଼ି ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଶାନ୍ତ୍ୟ ମାଗିଲେ ଇଏ ଦେବ । କିନ୍ତୁ ଏ ରହସ୍ୟ କେଉଁଠି ହେଲେ ପ୍ରକଟ କରିବ ନାହିଁ ।”

“ସତେ ? ମା, ମୋତେ ସେ ମନ୍ତ୍ର ଶିଖାଇ ଦିଅ । ମୋ’ର ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଳପି

ଖାଇବାକୁ ଲଜ୍ଜା ହେଉଛି ।” ଲକ୍ଷଦତ୍ତ
ଅଳି କଲ ।

ମା ସେମାନଙ୍କର ପୁର ବ୍ୟବହାର କଥା
ମନରେ ନ ଧରି ସବୁ କିଛି ଭୁଲିଗଲେ ।
ପିଙ୍ଗଳକୁ ସେମାନେ ଦଶା ଦେଇ ପାରନ୍ତି,
ସେ କଥା ବି ତାଙ୍କ ମନକୁ ଆସିଲ ନାହିଁ ।
ସେ ମନ୍ଥଟି ସେମାନଙ୍କୁ ଭଲଭାବେ ଶିଖାଇ-
ଦେଲେ ଓ ସେମାନେ ଥଳରୁ ନାନା ପ୍ରକାର
ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ବାହାର କରି ଖାଇବାକୁ
ଲାଗିଲେ ।

ଥଳକୁ କିପରି ଆମ୍ବସାତ କରିବେ,
ଜୀବଦତ୍ତ ଓ ଲକ୍ଷଦତ୍ତ ଆଖରେ ତାହାହିଁ
ହେଲା ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ।

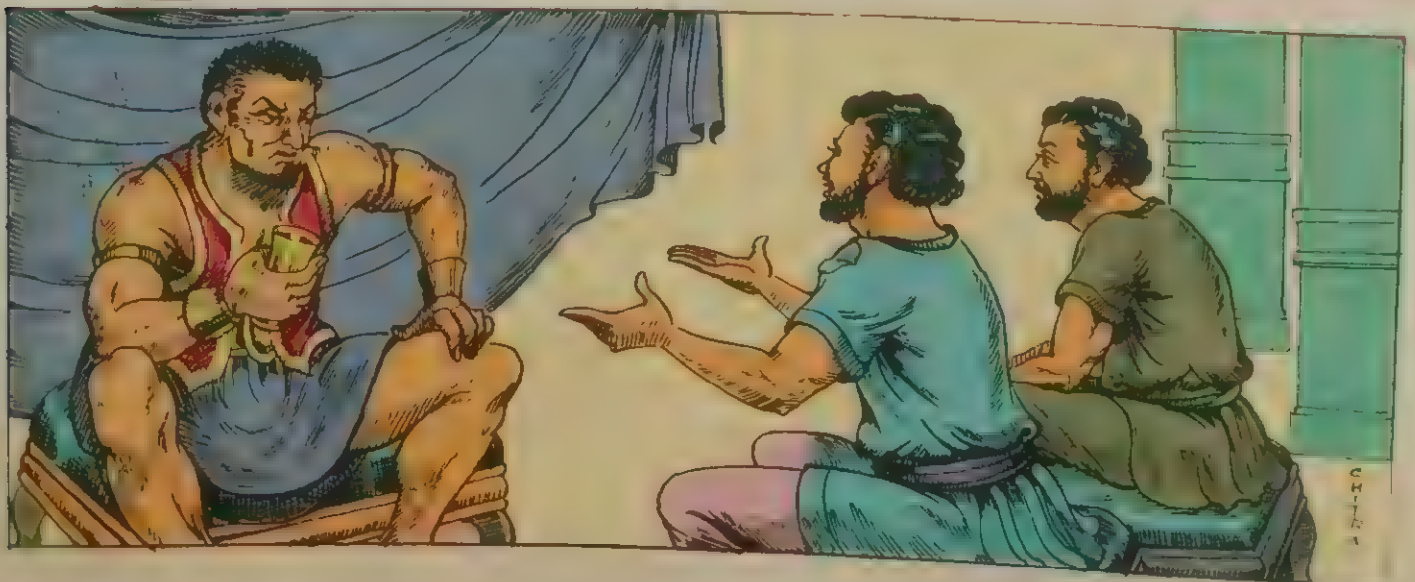
ସେମାନେ ବିଚାର କଲେ, ପ୍ରଥମେ
ପିଙ୍ଗଳକୁ ଯେମିତି ହେଲେ ଘରୁ ବିଦା
କରିବାକୁ ହେବ । ତା’ପରେ ସହଜରେ
ମାଠୁଁ ଧନରତ୍ନ ସହ ଯାଦୁଥଳ ଛଡ଼େଇ
ନେଇ ହେବ ।

କିନ୍ତୁ ପିଙ୍ଗଳକୁ କିପରି ବିଦାୟ
ହେବ ?

ଜୀବଦତ୍ତ କହିଲା, “ଆଜି ମୁଁ ବଜାରରେ
ଜଣେ ବିଦେଶୀ ନାବିକକୁ ଦେଖିଥିଲି । ତା
ତାଙ୍କ ଜାହାଜରେ କାମ କରିବା ପାଇଁ
କେତେଜଣ ଯୁବକ କ୍ଷୀତଦାସ ଖୋଜୁଥିଲ ।
ମୁଁ ତ ବଡ଼ଭାଇ—ପିଙ୍ଗଳର ଗାର୍ଜନ ।
ତେଣୁ ପିଙ୍ଗଳକୁ ସେ ନାବିକକୁ ବିକ୍ରି
କରି ଦେବୀରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା
ହେବ ନାହିଁ ।”

ଲକ୍ଷଦତ୍ତ କହିଲା, “ସାବାସ୍ !”

ପରଦିନ ଦୁଇଭାଇ ଯାଇ ନାବିକ ପାଖରେ
ପହଞ୍ଚି କହିଲେ, “କସ୍ତାନ୍ ସାହେବ୍ ! ଆମର
ଗୋଟାଏ ଉଦ୍ଦଣ୍ଡ ସାନଭାଇ ଅଛି । ନାମ
ପିଙ୍ଗଳ । ସେ ଆମକୁ ଓ ଆମ ମା ବୁଢ଼ୀକୁ
ବଡ଼ କଷ୍ଟ ଦେଲାଣି । ତା ଅତ୍ୟାଚାରରୁ କିପରି
ବଞ୍ଚିବୁଁ ? ସେଇ ବିଷୟରେ ଆପଣଙ୍କ ସହ
ପରାମର୍ଶ କରିବାକୁ ଆସିଛି । (ହିମଶଃ)

ବିଚିତ୍ର ଶୁଆ

ନିଶା ଗରଜୁଥାଏ । ହୁଡ଼ାକୁ ହୁଡ଼ା ବଣା
 ଦେଉଥାଏ । ଶୁଆନାମକ ରଡ଼ ଓ
 ବଜାୟ ମଝିରେ ଶୁଆ ଓ ଅନ୍ଧାରମାଫକ
 ଅଛନ୍ତି । ବିଜୁଳି ଆଲୁଆରେ ଦିଶିପ ଉଥାଏ
 ଭୟାବହ ମୁହଁମାନ ।

କିନ୍ତୁ ରଜା ବିଜୟଙ୍କ ତଳେ ମଧ୍ୟ ବିଚଳିତ
 ବୋଧ ନକରି ପୁନର୍ବାର ବୃକ୍ଷଟି ପାଖକୁ
 ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଓ ବୃକ୍ଷାବେଦନ କରି
 ଶବ୍ଦକୁ ଉଚାରି ଆଣିଲେ । ତା'ପରେ ତାକୁ
 କାନ୍ଦରେ ପକାଇ ଶୁନ୍‌ଶାନ୍ ଶୁଣାନ ପଥ
 ଅବହମ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ମାତ୍ରେ
 ଶବ୍ଦପିତ ବେତାଳ କହିଲା, “ରଜା! ତମେ
 ଏଭଳି ଭୟଙ୍କର ରାତିରେ ଯେ ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତି
 କରୁଛ, ଏହା ପଛରେ କ'ଣ ପ୍ରେରଣା
 ଥାଇପାରେ? କୌଣସି ବନ୍ଧୁର ଅନୁରୋଧ?
 କିନ୍ତୁ ବନ୍ଧୁତାର ଅର୍ଥ କ'ଣ? ଆଜି ଯାହାକୁ

ବେତାଳ କଥା

ନ ଦେଖିଲେ ରହୁଥିବା ନାହିଁ, କାଲି ସିଏ ଗଲେ କେତେ ଭଲେ କେତେ ସେଥିରେ କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । ଗୋଟାଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଉଛି; ମନଦେଇ ଶୁଣ । ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରମସ୍ତର ଲଭକ ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଗପିଲ : ଧାର ନଗରରେ ବାସ କରୁଥିଲେ ସୁଦର୍ଶନ ନାମକ ବଣିକ । ତାଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟ ଥିଲା ବହୁତ ସମୃଦ୍ଧ । ପୁଅମାନେ ବି ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲେ ଏବଂ କର୍ମଗୁରୁମାନେ ଥିଲେ ବିଶୁଦ୍ଧ ।

ସୁଦର୍ଶନ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ଦୂର ଦୂରନ୍ତର ଯାଉଥାନ୍ତୁ ବେପାର ପାଇଁ । ନୂଆ ନୂଆ ଜିନିଷ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ବହୁତ ଆକର୍ଷଣ ଥାଏ ।

ଥରେ ସୁଦର୍ଶନ ରହସ୍ୟର ଯାଜ୍ଞାଦି ବାଣିଜ୍ୟ ପାଇଁ । ଯେତାରେ ଜଣେ ଯେତେବେଳେ ଲୋକ ଆସି ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଶୁଆ ଦେଖାଇ କହିଲା, “ବାବୁ, ଆପଣ ଏତେବେଳେ ଦୂରରେ ଦୁନିଆରେ ଆଉ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଖିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଗରୀବ ଲୋକ ବୋଲି ଦିନା ଏତାକୁ ବିକ୍ରୟ ନହେଲେ ଏତାକୁ ଚାରିଦିନ ପେଟିବୁ ।”

“ଏହାର ବିଶେଷତ୍ତ୍ୱ କ’ଣ ?” ସୁଦର୍ଶନ ପଚାରିଲେ ।

“ଆପଣଙ୍କର ଯେ କୌଣସି ସମସ୍ୟାରେ ଏ ଶୁକ ଆପଣଙ୍କୁ ସତ୍ତ୍ୱପରମର୍ଶ ଦେଇପାରିବ । ପୁଣି ଆପଣଙ୍କ ମନ ଶରପ ଥିବାବେଳେ ଏହା ନାନା ସରସ କାହାଣୀ ଶୁଣାଇ ଆପଣଙ୍କୁ ଖୁସି କରି ରଖିବ ।” ଲୋକଟି କହିଲା ।

ସୁଦର୍ଶନ ଏକଥାରେ ପରତେ ଗଲେନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ଶୁଆ ସହ ଅଳ୍ପ ସମୟ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ଦେଖିଲେ, ବାସ୍ତବିକ ପକ୍ଷୀଟି ସେ ଜାଣିଥିବା ଅନେକ ମଣିଷଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ । ସେ ଯେତକି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ, ସେତକି ବିସ୍ମିତ ହେଲେ ଓ ହଜାରେ ମୁହାଁ ଦେଇ ଶୁଆକୁ କିଣିଲେ ।

ଫେରିବା ବାଟରେ ସୁଦର୍ଶନ ଶୁଆର ଗୁଣ ବିଷୟରେ ଆହୁରି ବେଶି ଜାଣିଲେ । ବାସ୍ତବିକ ଶୁଆ ତାଙ୍କୁ ନାନା ସରସ କାହାଣୀ ଶୁଣାଇ ତାଙ୍କ ମନୋରଞ୍ଜନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନାନା ବିଷୟରେ ସତ୍ତ୍ୱପରମର୍ଶ ଦେଲା । ଯାହା

ସୁଦର୍ଶନକୁ ଦେଖି ଲଭ ଲାଗିଲା, ତାହା ଯେଉଁ
 ଶୁଆର ଶାନ୍ତ ଥିବାରା । ତାଙ୍କର ଯେଉଁ
 ମଣିଷ-ସାଥୀ ଥିଲେ, ସମସ୍ତେ କିଛି ନା କିଛି କିଛି
 ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କ ସହ ଉଭୟ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲେ ।
 କିନ୍ତୁ ଶୁଆର କୌଣସି ସ୍ୱାର୍ଥ ନାହାନ୍ତି ।

ଘରକୁ ଫେରି ଆସିବା ପରେ ସେ ଆଜି
 ବେପାର ବଣିଜରେ ବିଶେଷ ମନ ନଦେଇ
 ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ସେ ଶୁଆ ସହ କଟାଇଲେ ।
 ଅବଶ୍ୟ ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟରେ ବିଶେଷ କିଛି
 ଯତ୍ନ ଦେଲା ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପରିବାରର
 ଲୋକେ ଚିନ୍ତିତ ହେଲେ । ସେମାନଙ୍କର
 ଆଶଙ୍କା ହେଲା ଯେ ଆଜି ନ ହେଲେ କାଲି
 ବ୍ୟବସାୟରେ ଯତ୍ନ ହୋଇପାରେ । ଅନ୍ତତଃ
 ସୁଦର୍ଶନ ବ୍ୟବସାୟରେ ଅଧିକ ମନଦେଲେ ତ
 ଅଧିକ ଲାଭ ହୁଅନ୍ତା ! ସେମାନେ ଶୁଆକୁ
 ଇର୍ଷା କଲେ କହିଲେ ଠିକ୍ ହେବ ।

ଥରେ ତାଙ୍କ ପୁଅମାନେ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ,
 “ବାପା, ଆପଣ ଶୁଆ ସହ ଏତେ ସମୟ
 କଟାଇଲେ କିପରି ଚଳିବ ?”

“କାହିଁକି ଚଳିବ ନାହିଁ ? ମୁଁ ଯଦି ଆଜି
 ମରିଯାଏଁ, ତେବେ ବେପାର ପୁଣି ଚଳିବ
 ନା ନାହିଁ ? ଶୁଣ, ଶୁଆ ସହ କଥା ହୋଇ ମୁଁ
 ଶାନ୍ତ ପାଏଁ ।” ସୁଦର୍ଶନ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

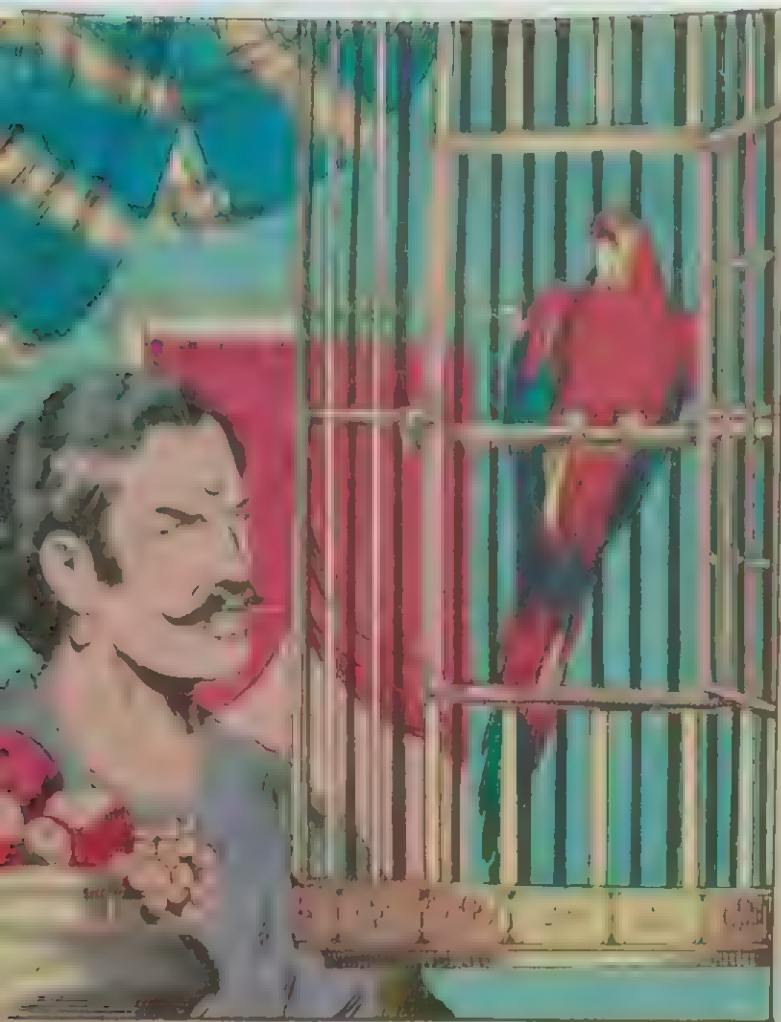
“ଯଦି ଶୁଆର ଏତେ ରୁଣ ଅଛି, ତେବେ
 ସେ ତମକୁ ଏକାଧିରେ ଶାନ୍ତ ଦେଇପାରିବ
 ନାହିଁ ?” ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ପଚାରିଲେ ।

ସୁଦର୍ଶନ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ । ସେ
 ବେଳେ ସେ ଶୁଆକୁ ଚଳି କଥା ନାହିଁ
 ପଚାରିଲେ ।

ଶୁଆ କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ସିଏ ନିଜେ
 ପିଞ୍ଜରରେ ବନ୍ଦୀ, ସିଏ ଅନ୍ୟକୁ ଶାନ୍ତ ଦେଇ
 ପାରେନା । ତମେ ନିଜେ ତମ ସ୍ୱାର୍ଥର
 ପିଞ୍ଜରରେ ବନ୍ଦୀ । ନିଜକୁ ଶାନ୍ତ କରିଦିଅ ।
 ଶାଲି ନିଜ କଥା ନଭାବି ଅନ୍ୟର ସୁଖ-
 ଦୁଃଖରେ ଭାଗି ହୁଅ । ଦେଖ, ତମକୁ
 ଶାନ୍ତ ମିଳିବ ।”

ପରଦିନଠାରୁ ସୁଦର୍ଶନ ଦାନଦାନ କରି
 ଦେଲେ । କାହାର କୌଣସି ବିଚାର ନାହିଁ
 ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ବିମଳ

ଲେକର ସତ୍ୟାପ୍ତା କରନ୍ତି । ଏହା ଫଳରେ ତାଙ୍କ ନିଜର ଶାନ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାର ସେ ଅନୁଭବ କଲେ ।

ଦିନେ ସେ ଶୁଆକୁ କହିଲେ, “ତୋ ପରମର୍ଶ ଦ୍ଵାରା ମୁଁ ଏଡ଼େ ଉପକାର ପାଇଛି ଯେ ତୋ’ତେ କ’ଣ ଦେଇ ତୋ ରଖି ପରିଶୋଧ କରିବ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ ।”

“ମୋତେ ମୁକ୍ତ ଦିଅ ।” ଶୁଆ କହିଲା ।

ସୁଦର୍ଶନଙ୍କ ମୁହଁ ଶୁଖିଗଲା । ସେ କହିଲେ, “ନା, ସେକଥା କହ ନା । ଅନ୍ୟ ଯାହା ଚାହୁଁ, ଦେବ ।”

“ଅନ୍ୟ କିଛି ମୋତେ ସନ୍ତୋଷ ଦେବ ନାହିଁ ।” କହିଲା ଶୁଆ ।

ସୁଦର୍ଶନଙ୍କ ଦାନପାତ୍ର ବୋଲି ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁଅଦିଅ ବଡ଼ ଚାନ୍ଦିତ ଦେଲେ । ସେ ସମସ୍ତ ଉଡ଼ାଇଦେବେ ବୋଲି ଆଜ୍ଞା କଲା କୌଣସି ମତେ ସେ ଶୁଆକୁ ବନ୍ଦୀ କରିବା ନାମନ୍ତେ ସେମାନେ କ’ଣ ଦେଲେ । ଦିନେ ସୁଦର୍ଶନଙ୍କୁ ସେମାନେ କହିଲେ, “କୌଣସି ପକ୍ଷୀ କେବେ ଏଡ଼େ ଅକ୍ଷୟ ଆଚରଣ କରିପାରେ ? ଏ ଶୁଆକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଅନ୍ୟ ଗୋଟାଏ ଶକ୍ତି ଆୟତ୍ତ କରିଛି । ସେ ଶକ୍ତି ପିତାତ ବା ଯକ୍ଷ ହେବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏଭଳି ଶୁଆକୁ ଘରେ ରଖିବା ବିପଦନକ । ଏହାକୁ ବିଦାୟ କର ।”

ସୁଦର୍ଶନ ପ୍ରଥମେ ଏଭଳି ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ଶୁଣି ବିରକ୍ତ ଅନୁଭବ କଲେ । ତେଣୁ ପରିବାରର ଲୋକେ ନାରବ ରହିଲେ । କିନ୍ତୁ ବେଢ଼ିଝନ ନୁହେଁ । ସେମାନେ ସୁଦର୍ଶନଙ୍କର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଆଗରେ ଏ ଆଜ୍ଞା ପ୍ରକଟ କଲେ । ସେ ବନ୍ଧୁ ଦିନେ ସୁଦର୍ଶନ ଭଲ ମିଜାଜରେ ଥିବାବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଏକଥା କହିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଏ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିବି ।” ସୁଦର୍ଶନ କହିଲେ । ସେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶୁଆକୁ ପଚାରିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ତୁମେ କଥାବାଣ୍ଟ କରିବାରେ ଏଭଳି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଶକ୍ତି ପାଇଲ କାହିଁ ? କୌଣସି ପଶୁପକ୍ଷୀ ତ ଏଭଳି ହେବା କଥା ନୁହେଁ !”

ଶୁଆ କହିଲା, “ଆଜେ ଜଣେ ମହାଶୟନ
କୌଣସି ଅଭିଶାପ ଯୋଗୁଁ ଶୁକ ଜନ୍ମ
ପାଇଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ । ସେ
ଜାଣି ଉପାୟକୁ ମୋତେ କିଛି ଦେଇଥିବାରୁ
ମୁଁ ଏଭଳି କଥାବାଣୀ କରିପାରୁଛି ।”

ସୁଦର୍ଶନ ଏ ଉତ୍ତରରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ
କହିଲେ, “ମୋର ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟ ତୁମକୁ
ପାଇଛି ।”

“କିନ୍ତୁ ମୋର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ମୁଁ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ
ରହିଛି ।” ଶୁଆ କହିଲା । ସୁଦର୍ଶନ ନାରବ
ରହିଲେ ।

ଦୁଇ ଗୁରୁଦିନ ପରେ ଦିନେ ଅସାବଧାନତା
ବଶତଃ ଶୁଆର ପିଞ୍ଜର ଖୋଲ ରହିଗଲା ।
ସକାଳେ ସୁଦର୍ଶନ ତାହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଓ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଶୁଆକୁ ପଚାରିଲେ, “ତମେ
ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଉଥିଲ । କିନ୍ତୁ
ପିଞ୍ଜର ଖୋଲ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଉଡ଼ି ନଗଲ
କିପରି?”

“ମୁଁ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ଠିକ୍, କିନ୍ତୁ ମୁଁ
ଅନ୍ୟାୟରେ କିଛି କରିବି ନାହିଁ । ତମେ
ମୋତେ ପାଇବା ସକାଶେ ହଜାରେ ମୁଦ୍ରା
ଦେଇଛ । ତେଣୁ ମୁଁ ତମ ସମ୍ମତ ବିନା
ଗୁଲିଯିବି କିପରି?” ଶୁଆ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ସୁଦର୍ଶନ ଶୁଣି ହେଲେ । ତେଣିକି ସେ
ଆଉ ପିଞ୍ଜର ବନ୍ଦ କରିବା ଦିଗରେ ଧ୍ୟାନ
ଦେଲେ ନାହିଁ । “ଦେଖ ବାବୁ, ପିଞ୍ଜର ଖୋଲ

ରଖି ନାହିଁ । ମୋର ଦୃଢ଼ତା ପଲାଇ ଯିବାକୁ
ଲେଉ ହେବ ।” ଶୁଆ କହିଲା ।

“ତମେ ଗଲେ ତ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ଯିବ !”
ସୁଦର୍ଶନ କହିଲେ ।

“ଅନେକ ସମୟରେ ଯାହା ଅନୁଚିତ,
ତାହା ବି ଜଣେ ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ କରିପାରେ ।
ବାରମ୍ବାର ପିଞ୍ଜର ଖୋଲ ରହୁଥିବାର ଦେଖିଲେ
ମୋର ପଲାଇଯିବାକୁ ଲେଉ ହୋଇପାରେ ।
ମୁଁ ଲେଉବଶତଃ ଅନ୍ୟାୟ କରିବାକୁ ଚାହେଁ
ନାହିଁ । ତେଣୁ ପିଞ୍ଜର ବନ୍ଦ ରଖ; ଏହା
ମୋର ବିଶେଷ ଅନୁରୋଧ ।” ଶୁଆ କହିଲା ।

କିନ୍ତୁ ସୁଦର୍ଶନ ପିଞ୍ଜର ବନ୍ଦ ରଖିବା
ଦିଗରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଶୁଆ ବି

କେବେ ପଲଇଯିବା ଦିଗରେ ଉଦ୍ୟମ କରିବାର ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ଦିନ ଗୁଡ଼ିଏ ବଢ଼ିଯିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଏହାର କିଛିଦିନ ପରେ ସୁଦର୍ଶନ ବେମାର ପଡ଼ିଲେ । ଅନେକ ପ୍ରକାର ଚିକିତ୍ସାରେ ରୋଗ ଭଲ ହେଲା ନାହିଁ । ସ୍ଥାନୀୟ କବିରାଜମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ଦୁଇଭ୍ରୂ ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ବୈଦ୍ୟ-ସାହୁଙ୍କୁ ଡିକାଡ଼େଲା । ସେ ମହାଶୟ ଆସି ସୁଦର୍ଶନଙ୍କୁ ଭଲ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରି କହିଲେ, “ଆମ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଏ ରୋଗ ଭଲ ହେବା ପାଇଁ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଗୁଲୁର ତେଲ କଥା କୁହାଯାଇଛି । ତାହା ରାଜଗନ୍ଧ ଗୁଲୁ । କିନ୍ତୁ ତାହା ଅମିଳକ ।”

“ଆଜ୍ଞା, ହଜାରେ, ଦୁଇ ହଜାର, ତାହା ହଜାର—ଯେତେ ଗୁଲୁ ଲାଗିବ ସେଥିରୁ ଆମର ତାହା ଅଣାନ୍ତୁ ।” ସୁଦର୍ଶନଙ୍କ ଚକ୍ର ପୁଅ କହିଲା ।

ବୈଦ୍ୟସାହୁ ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ସୁଆ ! ଦାମ ଯୋଗୁଁ ସେ ଏହା ଅମିଳକ ତାହା ନୁହେଁ । ଏହା ଆଜିକାଲି ଆଉ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁନାହିଁ । କେଉଁଠି ବଣ ପାହାଡ଼ ମୂଳକରେ ଥିବ, କିନ୍ତୁ ଆମେ ଖୋଜି ଖୋଜି ପାଇନାହିଁ ।”

ହଠାତ୍ ଶୁଆ କହିଲା, “ମୋତେ କହିଲେ ମୁଁ ରାଜଗନ୍ଧ ଗୁଲୁ ଆଣିଦେବି ।”

ସୁଦର୍ଶନ ସେଥିରେ ସମ୍ମତ ହେଲେ । ଶୁଆ ଉଡ଼ିଗଲା । ତିନିଦିନ ପରେ ସେ ରାଜଗନ୍ଧ ଧରି ଲେଉଟି ଆସିଲା । ବୈଦ୍ୟସାହୁ ବିସ୍ମିତ ହେଲେ । ଦିନକ ଭିତରେ ସୁଦର୍ଶନ ଆଚେଟ୍ୟା ହେବାର ସୁତନା ଦେଖାଗଲା । ସପ୍ତାହେ ପରେ ସେ ସୁସ୍ଥ ହୋଇଗଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଦେଖାଗଲା ଶୁଆ କୁଆଡ଼େ ଚାଲି ଯାଇଛି । ସୁଦର୍ଶନ କେଇଦିନ ଧରି ଏଣେ-ତେଣେ ତାକୁ ଖୋଜିଲେ । କିନ୍ତୁ ଶୁଆ ଆଉ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।

ଛଅମାସ ପରେ ଦିନେ ସୁଦର୍ଶନଙ୍କ ଘର ଭିତରେ ଥିବା ଗୋଟାଏ ପ୍ରତିମୁର୍ତ୍ତି ଉପରେ ଶୁଆଟି ଆସି ବସିପଡ଼ି ସୁଦର୍ଶନଙ୍କୁ କହିଲା, “ପିତୃତ୍ବ ଏଯାଏ ଝୁଲଇ ରଖିଛ ଦେଖୁଛି ! କ’ଣ, ଭିତରେ ପଶିବ ?”

“ତମର ଯେତେବେଳେ ଇଚ୍ଛା ପଶିପାର, ଯେତେବେଳେ ଇଚ୍ଛା ଯାଇପାର!” ସୁଦର୍ଶନ କହିଲେ ।

“ଧନ୍ୟବାଦ । ସେଇଆ ହେଉ ।” ଏହା କହି ଶୁଆ ପିଞ୍ଜରରେ ପଶିଲା ।

ସୁଦର୍ଶନ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ।

ବେତାଳ ଟିକିଏ ତୁମ୍ଭ ରହି ଡାକୁ କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲା, “ରାଜା ! ଶୁଆ ଯଦି କହୁଥିଲା ତାକୁ ନିଜେ ସୁଦର୍ଶନ ମୁକ୍ତି ନ ଦେଲେ ସେ ଯିବ ନାହିଁ, ତେବେ ସେ ପଲାଇଗଲା କାହିଁକି ? ପୁଣି ଯେଉଁ ପିଞ୍ଜରରେ ରହିବାକୁ ସେ ନାସକ ହେଲା, ସେଥିରେ ବଳେ ବଳେ ପଶିଲା ବା କାହିଁକି ? ପାରିଲେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅ ! ଉତ୍ତର ଦେବାର ଶକ୍ତି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଯଦି ନୀରବ ରହିବ, ତେବେ ତମ ଶୀର୍ ହେବ ସ୍ୱରୂପ ।”

ଟିକିଏ ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱିଧା ନକରି ରାଜା ବିହମାଳ କହିଲେ, “ଶୁଆ ଯେତେବେଳେ ଏଭଳି ଔଷଧ ଆଣିଦେଲା ଯାହାଦ୍ୱାରା ସୁଦର୍ଶନଙ୍କର

ପାଣିଭଣ୍ଡା ହେଲା, ସେତେବେଳେ ଯେଉଁ ସ୍ଥଳରେ ମୃତ୍ୟୁ ବା ଯେଉଁ ସ୍ଥଳରେ କରବାର କାରଣ ରହିଲା ନାହିଁ, ସେ ଅମିଳକ ଗୁଳୁ ପାଇଁ ତ ଯେତେ ଲୋଡ଼ା ସେତେ ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ତାଙ୍କ ପରିବାର ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ ।

“ଦ୍ୱିତୀୟରେ, ଶୁଆ ଯେଉଁ ଆମ୍ଭଙ୍କର କାରଣ ସୁଦର୍ଶନଙ୍କ ପ୍ରତି ତା’ର ଲୋଭ ତଥା ତା’ ନିଜର ମାନବ ସୁଲଭ ଗୁଣ । କିନ୍ତୁ ପିଞ୍ଜର ଆଉ ତା’ ପାଇଁ ବନ୍ଦୀଶାଳା ହୋଇ ରହି ନଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ସେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ଯିବା ଆସିବା କରିପାରୁ, ସେତେବେଳେ ପିଞ୍ଜର ତା’ ପାଇଁ ଗାଢ଼ ମାନ୍ୟ, ବନ୍ଦୀ ନୁହେଁ ।”

ରାଜାଙ୍କ ଉତ୍ତରଦାନ ଶେଷ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦ ମନ୍ତ୍ର ଶବ୍ଦସ୍ଥିତ ବେତାଳ ତାଙ୍କ ଦାୟାଦୁ ଶମିଯାଇ ସୁନବାର ଦୃଷ୍ଟି ଡାଳିବେ ଝୁଲୁ ପଡ଼ିଲା ।
(କଲ୍ପିତ)

ଭଣ୍ଡ ଜ୍ୟୋତିଷ

ଝୁମ୍ପୁର ଗ୍ରାମରେ ଜଣେ ଜ୍ୟୋତିଷ ଥିଲେ । ସେ କଳିଙ୍ଗ ଜଣେ ସେନା-ସାଧୁଙ୍କ ବୋଲି ପ୍ରସିଦ୍ଧ । କଳିଙ୍ଗରାଜାଙ୍କ ଏକ ଅନେକେ ତାଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ ।

ରାଜା ତାଙ୍କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବାଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଏସବୁକି ଜ୍ୟୋତିଷ କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ, “ତୁମ ପକ୍ଷରୁ କିଛି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଲେ ସେ ଗୋପନରେ ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କୁ ସାଧୁଆନ୍ତ, “ହୁଏ ପକ୍ଷରୁ କିଛି ଦେଖି ବା ଦେଖାମାନା କର କିଏ ଅପରାଧ କରୁଥିବା ପାଇଁ କହୁଛି ଦେଖ !” ଜ୍ୟୋତିଷ ଯାହାକୁ ଅପରାଧ ବୋଲି କହୁଥିଲେ, ରାଜା ତାକୁ ଦାଣ୍ଡ ଦେଉଥିଲେ ।

ଜ୍ୟୋତିଷ ଥିଲେ ଲୋଭୀ । ସେ କ୍ରମେ ଯିଏ ତାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧୋତ ଦେଲା, ତାହାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଘାସୁ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏକଥା ରାଜା ଜାଣିଲେ । ଦିନେ ସେ ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କୁ ଡକାଇ କହିଲେ, “ଆମର ଜଣେ ଅମାତ୍ୟ କହୁଛନ୍ତି କି ଜଣେ ବଣିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତି ଉଦ୍ଧୋତ ନାହିଁ । ଅମାତ୍ୟ ସତ କହୁଛନ୍ତି ନା ମିଛ କହୁଛନ୍ତି, ତାହା ଆପଣ କହି ପାରନ୍ତି ?”

“ହଁ ଆଜ୍ଞା, ଦେଖା ପଡ଼ି କହି କହୁଦେବ ।” ଜ୍ୟୋତିଷ କହିଲେ ।

“ବେଶ୍ । ଯଦି ଅମାତ୍ୟ ମିଛ କହୁଥିବେ, କଠୋର ଦଣ୍ଡ ଦେବ ” ରାଜା କହିଲେ ।

ରାଜାଙ୍କ ଅମାତ୍ୟ ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କୁ ଭେଟି କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ ଯଦି ମୁଁ ମିଛ କହୁଛି ବୋଲି କହିବେ, ତେବେ ମୋ କଥା ସରିଲା ।” ସେ ହଜାରେ ମୁଦ୍ରା ଧରି ଦେଲେ ।

ପରଦିନ ଜ୍ୟୋତିଷ ଆସି ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଛୁ ! ଅମାତ୍ୟ ସତ କହୁଛନ୍ତି ।”

“ଏ ଲୋକକୁ କାଗୁରୁ କର !” ରାଜା ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କ ଆଡ଼େ ହାତ ଦେଖାଇ ଦରବାସୀ ସିପାହୀମାନଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

“ମୋର ଅପରାଧ ?” ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଜ୍ୟୋତିଷ ପଚାରିଲେ ।

“ସିଏ ଉଦ୍ଧୋତ ନେଉଛନ୍ତି ବୋଲି ଅମାତ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ କରୁଥିଲେ, ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆପଣ !”, ରାଜା ଜଣାଇ ଦେଲେ ।

ବୋକାମି ଟିକସ

ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ଶୁଣିଥିଲା କି ଉତ୍ତର ଦିଗରେ
ଗାଁଟିଏ ଅଛି ଯେଉଁ ଗାଁର ପ୍ରାୟ ସବୁ
ବାସିନ୍ଦା ହେଲେ ଅଧ୍ୟନ୍ତ ସରଳ । ବୋକା
କହିଲେ ଅତୁଳ ହେବ ନାହିଁ । ତେବେ
ସେମାନେ ଗୁପ୍ତବାସ କରି ଭଲରେ ଚଳନ୍ତି ।
କାହାର ଅଭାବ ନାହିଁ ।

ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ନିଜେ ଅଭାବଗ୍ରସ୍ତ ଲୋକ ।
ସେ ଠିକ୍ କଲା, ସେଇ ଗାଁରେ ଯାଇ କୌଣସି
ବେପାର ଆରମ୍ଭ କରିବ । ସାଥରେ ତା'ର
ବେକାର ଶଲାଟକୁ ନେଇଗଲା । ଗାଁଠୁଁ ଟିକିଏ
ଛୁଡ଼ି ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନରେ ସେ ସାନ ଘରଟିଏ
ତୋଳିଲା । ସେତକରେ ତା' ପୁଅ ସରି
ଆସିଲା । ବେପାର କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକା କିଛି
ଟଙ୍କା କିପରି ପାଇବ, ସେଇ ଚିନ୍ତା କରୁଥାଏ ।

ଏହା ଭିତରେ ସେ ଗାଁର ଲୋକଙ୍କ ସହ ସିଏ
ଯେତକ ମିଶିଥାଏ, ସେଥିରୁ ସେ ଗୋଟାଏ

ବିଷୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ସେ
ଲୋକେ ବଡ଼ ସରଳ ବ୍ୟାପୀ । କିନ୍ତୁ ସଙ୍ଗେ
ସଙ୍ଗେ ନିଜ ନିଜର ଆତ୍ମସନ୍ଧାନ ବିଷୟରେ
ବଡ଼ ସଚେତନ । କେହି କିଛି ଭୁଲ୍ କରିଛନ୍ତି
ବୋଲି ଧରା ପଡ଼ିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ ।
ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜକୁ ବେଶ୍ ଚତୁର ବୋଲି
ମନେ କରନ୍ତି ବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସେହିପରି
ଧାରଣା ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ।

ଦିନେ ସେ ଗାଁ ବାଟଦେଇ ଯାଉଥାଏ,
ହାତରେ ଧରିଥାଏ ମାଟିରେ ତିଆରି ଗୋଟାଏ
ନକଲି ଆତ । ତାହା ଦେଖି ଗୋବିନ୍ଦ
ବୋଲି ଜଣେ ଯୁବକ ପଚାରିଲା, “ତମେ ଏ
ଅସମୟରେ ଆତ ପାଇଲ କେଉଁଠୁଁ ?”

“ମୋ ବାଡ଼ି ପଛପଟ ଆମ୍ଭ ଗଛରେ ତ
ବର୍ଷସାରା ଆତ ଫଳୁଥାଏ !” ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ
ସ୍ବାଭାବିକ କଣ୍ଠରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

“ଆମ୍ଭ ଗହରେ ଆତ? ପୁଣି ଦର୍ଶସାସ
ମଳୁଥାଏ! ତମେ କହୁଛ କ’ଣ?” ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
ହୋଇ ଗୋବନ୍ଦ ପଚାରିଲେ ।

“ଠିକ୍ କହୁଛି । ଜଗଣ ବାବାଜୀଙ୍କ
ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ଏହା ମଧୁକ ହୋଇଛି ।” ଏହା
କହି ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ଚାଲିଗଲା ।

“ବାବୁ, ରୁହ, ରୁହ । ବାବାଜୀ ତ କେବେ
ତମକୁ ଆଦର କେତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା ଶିଖାଇ-
ଥିବେ ବା କିଛି କରି ଯାଇଥିବେ । ମୋତେ
କୁହ ।” ଗୋବନ୍ଦ ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇ କହିଲା ।

“ମୋର ସମସ୍ତ ନାହିଁ ।” ଏହା କହି
ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ଚାଲିଗଲା ।

ଗୋବନ୍ଦ କିଛି ସମୟ ପରେ ମାଧବସିଂହକୁ
ଲେଖିଲା । ମାଧବସିଂହ କହିଲା, “ଆରେ

ଗୋବନ୍ଦ, ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲ । ଦୁର୍ଗା-
ପ୍ରସାଦର ବାତ ପଛପଟେ ତୋତେ କେତେ
ଅଭୂତ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଦେଖାଇବ ।”

“ଆତ ପଡ଼ୁଥିବା ଆମ୍ଭଗଣ ତା?”
ଗୋବନ୍ଦ ପଚାରିଲା ।

“ଆରେ ନାହିଁ, ନାହିଁ । ତା’ ବାତ
ପଛରେ ଗୋଟାଏ ନାଗସାପ ଅଛି । ତାକୁ
ଜୁହାର କଲେ ସେ ଆଶୀର୍ବାଦ କହିବ ।”
ମାଧବସିଂହ କହିଲା ।

“ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା ତ! ତା’ ବାତରେ
କୌଣସି ଯାଦୁ ଅଛି ବୋଲି ମନେ
ହୁଏ । ଏମିତି କଥା ତ କେବେ ହୁଏ
ନଥିଲା କି ଦେଖା ନଥିଲା!” ଗୋବନ୍ଦ
ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଲା ।

ତେଜ ଭାସିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଲୋକ ଉଲ୍ଲେସ
ସୁଦାମ ଦାସ । “ସୁଖିଲଣି? ତେଜ ଭାସିଲେ
ନୂଆ ଘର କରି ରହିବୁ ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ—ତା’
ବାଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ପାରିଜାତ ଜାତିର ଗଛ
ଅଛି । ଦିନବେଳେ ତାହା ଖୋଲିଯାଏ ।
ଗୁଡ଼ିଏଲେ ଉଠି ଠିଆ ହୋଇ ପହରା ଦିଏ ।
ସେତକ ନୁହେଁ, ତା’ ପଟ୍ଟ ତୋଳିଲେ ଗଛଟି
ଭାଙ୍ଗେ । ତା’ ଦେହରେ ହାତ ବୁଲାଇ ଦେଲେ
ସେ ହସେ । କିଏ ପୁଣି ଦେଖା ନଯାଏ
ବଞ୍ଚି ରହିଥିଲେ ମନ୍ଦିରେ!” ସୁଦାମ ଦାସ
କହିଲେ ।

ସେମାନଙ୍କ ସହ ଯୋଗଦେଲେ ସୁଧୀର
ଅବଧାନେ । ସେ କହିଲେ, “ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ
ଘରେ କୁଆଡ଼େ ଗୋଟିଏ ଯାଦୁ ଝାଡ଼ୁ ଅଛି,
ଯୁବକଟି ପଚାରିଲା ।

ସେ ଗୋଟିଏ ଆସେ ଆସେ ଘର ଭିତର
ପକାଏ!” ସମେ ଦାସଙ୍କର ଗାମଦାସୀ ଯଦା
ହେଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦର ଘର
ସମ୍ପର୍କରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଉଲ୍ଲେସ ଗୋଟିଏ
ଶୁଣିଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗବର ଦେବାରେ
ଶୋଭା ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ।

“ଗୁଲ୍, ଘରେ ଦେଖି ଆସିବା ।” ଏ
ବସୟରେ ସମସ୍ତେ ଏକମତ ହେଲେ ।

ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦର ଘର ହଜାରେ ସମସ୍ତେ
ସକାଳ ସହକାରେ ପଡ଼ିଲେ ଓ କବାଟରେ
ଦେ ଦେଲେ । ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦର ଘର କବିଆ
ଖୋଲିଦେଲା ।

“ଆପଣମାନେ କୁଆଡ଼େ ଆସିଲେ ?”
ଯୁବକଟି ପଚାରିଲା ।

“ତମ ଘର ପଛପଟେ ସେ ଆତ ପକ୍ଷୁଥିବା ଆସୁଗଛ, ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଉଥିବା ନାଗସାପ, ରାତିରେ ଶୋଇ ଦିନରେ ପହରା ଦେଉଥିବା ପାରିଜାତ ଗଛ ଏବଂ ଘର ଭିତରେ ଥିବା ଯାଦୁ ଝାଡୁ ଥରେ ଦେଖିଦେଇ ଗୁଲିଯିବା ।” ଆଗନ୍ତୁକମାନେ କହିଲେ ।

“ଆଗ୍ରଣମାନେ କ’ଣ କହୁଛନ୍ତି ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ । ଏଭଳି ଅଜବ ଚିନ୍ତାମାନ ତ ଆମ ଘରେ ନାହିଁ ।” ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦର ଶଲ କହିଲା ।

“ବାବୁ, ତମେ ଆମକୁ ଲୁଗୁଇଲେ କ’ଣ ହେବ ? ଆମେ ଶୋଇ ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦଠାରୁ ଶୁଣିଛୁ । ଆମେ କ’ଣ କିଛି ନେଇ

ଯାଉଛୁ ? ଖାଲି ଦେଖି ଦେଖୁ ।” ସେମାନେ ବୁଝାଇଲେ ।

“ବାବୁମାନେ, ମୁଁ କହୁଛି ଏମିତି କିଛି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ଯଦି ସନ୍ଦେହ ହେଉଛି, ତେବେ ଦେଖନ୍ତୁ ।” ଏହା କହି ସୁବଳ ସେମାନଙ୍କୁ ଘର ଭିତରେ ଓ ବାହାରେ ଦୁଲାଇ ଦେଖାଇଲା ।

ସେମାନେ ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ଖୋଲିଲେ । ବାଟରେ ପୁଣି ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ସତ ଜେଟ ହୋଇଗଲା ।

“ହଇହେ ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ, ତମେ ଆମକୁ ସତକଥା କହୁଥିଲୁଟି ?” ମାଧବସିଂହ ପଚାରିଲେ ।

“ସତ କିପରି କହିଥାନ୍ତୁ ? ମୁଁ ପରା ସଜାକ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ କାମ କରୁଥିଲି !” ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ଜଣାଇଲା ।

“ସଜାକ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ବୋଇଲେ ?” ସୁଦାମ ଦାସ ପଚାରିଲେ ।

“କଥା କ’ଣ କି, ସଜା ବୋକାକ ଉପରେ ଟିକସ୍ ବସାଇବେ ବୋଲି ଘରୁଛନ୍ତି । ମୋ ଉପରେ ଦାୟିତ୍ବ ଦିଆ ହୋଇଥିଲା କିଏ କେତେବୃତ୍ତ ବୋକା ପ୍ରିର କରି ଜଣାଇବା ।” ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ କହିଲା ।

“ଓ, ଏମିତି କଥା । ତମେ ବାବୁ କେମିତି ପ୍ରିର କଲ ?” ସମସ୍ତେ ଉତ୍ସୁକ ହୋଇ ପଚାରିଲେ ।

“ମୁଁ ମରୁ ଗ୍ରାମବାସୀକୁ ଅଜବ କଥାମାନ କହିଛି । ଅଧିକାଂଶ ମୋ କଥାରେ ପରତେ ଯିବେ ନାହିଁ କି ଦେଖିବାକୁ ଯିବେ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଯିବେ, ସେମାନେ ବୋକା । ଯେଉଁମାନେ ମୋ ଶଳ ମନା କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଘର ଭିତରେ ବାହାରେ ଦେଖିବେ, ସେମାନେ ମହା ବୋକା । ସେହି ଅନୁସାରେ କର ଧାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ।” ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ବୁଝାଇ ଦେଲା ।

ସେ ଦଶଜଣ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ରହିଲେ । ଗୋବିନ୍ଦ ପଚାରିଲା, “ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ, ତମେ କ’ଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ନିଜ ଘରକୁ ଯାଉଛ ?”

“ନା, ବଜାରକୁ ଯାଉଛି । ଘରକୁ ଫେରିବାକୁ ଡେଇଁ ହେବ ।” ଏହା କହି ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ଚାଲିଗଲା ।

ଦଶଜଣଯାକ ଯାଇ ପୁଣି ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ତା’ ଶଳକୁ କହିଲେ, “ବାରୁ, ଆମେ ଆସି ତମକୁ ଭେଟିଥିଲୁ ଏବଂ ତମେ ମନା କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ତମ ଘର ଭିତରେ

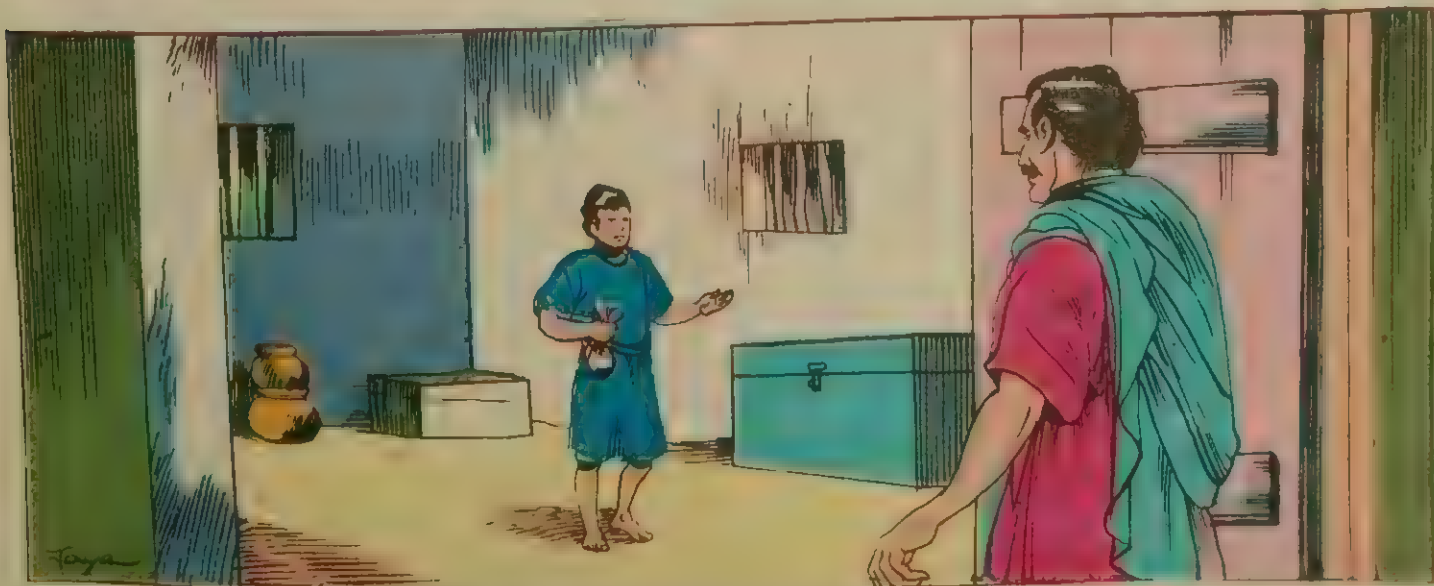
ବାହାରେ ସେମନ୍ତ ଯାକୁ ଛେର ସଜାଇ କରିଥିଲୁ, ଏକଥା ତମେ ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦଙ୍କୁ ଜଣାଇବ ନାହିଁ ।” ଏହା କହି ସେମାନେ ତାକୁ କିଛି ଟଙ୍କା ଦେଲେ ।

“ନା, ନା, ଟଙ୍କା କିପରି ନେବି ? ତା’ଛଡ଼ା ଭଣୋଇ ପାଖରୁ କୌଣସି କଥା ଲବ୍ଧକରିବା କିପରି ? ଭଣୋଇଠାରୁ ବଳି ନିଜର ବସ୍ତୁ ଆଉ କେହି ହୋଇପାରେ ?” ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦର ଶଳ କହିଲା ।

“ବାରୁ, ତମେ ଠିକ୍ କହୁଛ ଯେ, ତେବେ ଆମ କଥା ରଖ !” ଏହା କହି ସେମାନେ ଆହୁରି ଅଧିକ କିଛି ଟଙ୍କା ଦେଲେ ।

ଏହାପରେ ଆହୁରି କେତେଜଣ ବି ଆସି ଟଙ୍କା ଦେଲେ—ସେଇ ସର୍ତ୍ତରେ ।

ମଝି ରାତିକୁ ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ଲେଉଟି ଆସିଲା । ତା’ ଶଳ କହିଲା, “ଯଥେଷ୍ଟ ପୁଞ୍ଜି ମିଳି ଯାଇଛି । କି ବେପାର କରିବ, ସେଇଆ ସ୍ଥିର କର ।”

ପଣ୍ଡାଭାସ

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଥରେ ବୋଧସମ୍ଭବ କୋଶଳର ରାଜା ଥା'ନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ସତ୍ୟସେନ ପ୍ରାପ୍ତବୟସ ହେବା ମାତ୍ରେ ସେ ତାଙ୍କୁ ଯୁବରାଜ ଭାବରେ ଅବର୍ଷିତ କରାଇଲେ । ସତ୍ୟସେନଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ୟୁଲ ଦେବୀ ଥିଲେ ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱ, ଲୁହଣୀଳା ଓ ପତିପତ୍ନୀପଣ ।

ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବତୀ କିଛିଦିନ ପରେ ଜଣା-ପଡ଼ିଲା ଯୁବରାଜ ଲୁହଣେଗଜସ୍ତ୍ର ହୋଇଛନ୍ତି । ବିଭୀଷଣ ଦେବତା ଅନେକ ଚିନ୍ତାକ୍ଷେପ ଆଣି ଚିନ୍ତା କରନ୍ତେ କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ । ଶେଷକୁ ଯୁବରାଜ ମେଘମରି ଅବସ୍ଥାରେ ସମାଜରେ ବାସ କରିବାକୁ ଲୁହାବୋଧ କଲେ । ଦିନେ ସେ ପିତାଙ୍କର ଆଜ୍ଞା ନେଇ ଲେକାଳମ୍ବୁରୁ ଦୁରକୁ ଯାଇ ଜଙ୍ଗଲରେ ବାସ କରିବାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କଲେ । ସମ୍ଭୁଲ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସହିତ ଯିବାକୁ ମନସ୍ଥ କଲେ । ସତ୍ୟସେନ

ଜଙ୍ଗଲର ସମସ୍ତ ବିପଦ ଓ କଷ୍ଟମୟ ଜୀବନ କଥା କହି ତାଙ୍କୁ ଯେତେ ନିବର୍ତ୍ତାଇଲେ ମଧ୍ୟ ସେ କିଛି ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ ଓ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସହିତ ବନକୁ ଗମନ କଲେ ।

ବନ ମଧ୍ୟରେ ଫୁଲଫଳରେ ଭରା ଦୃଷ୍ଟ ଓ ପୁଷ୍କରିଣୀ ଥିବା ସ୍ଥାନଟିଏ ବାଛି ସେଇଠାରେ ଭୂତାର କରି ଦୁହେଁ ବାସ କଲେ । ପ୍ରାକଟ-କାଳରୁ ସାଧ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶ୍ୟୁଲ ସ୍ୱାମୀସେବା ଓ ଗୃହ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗି ରହୁଥା'ନ୍ତି ।

ଦିନେ ଶ୍ୟୁଲ ଫଳ ସଂଗ୍ରହ କରୁ କିଛି ବହୁତ ଦୁରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ ବନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ମନ୍ଦିର । ତା'ର ଜଳ ଅତି ମଧୁର, ସୁଖ ଓ ଥଣ୍ଡା । ସେ ମେଠାରେ ସ୍ନାନ କଲେ । ସ୍ନାନ କରିସାରି ଜଳରୁ ବାହାରକୁ ଆସି ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କର ଶରୀର ଶୁଦ୍ଧ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପରି ଦେଖୁଛି ।

ସରୋବରରୁ ପାଣି ଧରି ଫେରିବା ରାସ୍ତାରେ ଜଣେ ଭାଲ୍ ସଙ୍ଗର ତାଙ୍କର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଶମ୍ଭୁଲକୁ ବନ୍ଦୀ କରବାର ଲଜ୍ଜା ପ୍ରକାଶ କଲ । ଶମ୍ଭୁଲ ସେ କଥାରେ କର୍ଣ୍ଣପାତ ନକରିବାରୁ ଭାଲ୍ ତାଙ୍କର ପଥରୋଧ କଲ । ଶମ୍ଭୁଲ ଦେବା ରାଗିଯାଇ କହିଲେ, “ଆରେ ପାପୀ, ତୋ’ର ସବ୍‌ନାଶ ହେଉ ।” ଏତକ କହି ତା’ ଉପରେ ସେଇ ସରୋବରର ପାଣି ଛୁଆଁଦେଲେ । ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ସେ ସେଠାରେ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା ।

ଶମ୍ଭୁଲ ବିଳମ୍ବରେ ଫେରିବାରୁ ସତ୍ୟସେନ ହୋଧାନ୍ତ ହୋଇ ବିଳମ୍ବର କାରଣ ପଚାରିଲେ । ଶମ୍ଭୁଲ ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ସମସ୍ତ କଥା କହିଲେ । କିନ୍ତୁ ସ୍ବାମୀ ସେଥିରେ ବିଶ୍ବାସ ନକରି ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଦୃଶ୍ୟପୁର କହିଲେ, “କଲ୍ଲନା କରି ଗଲୁ ତ ଆଉ କରବାରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ଦକ୍ଷ । ଠିକ୍ ଅଛି । ତମେ ସ୍ବେଚ୍ଛାପୁରକ ଯୁଆଡ଼େ ସିଆଡ଼େ ଯାଇପାର ।”

ସ୍ବାମୀଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ଶମ୍ଭୁଲ ବହୁତ ଦୁଃଖ କଲେ । ସେ ଭଗବାନଙ୍କ ନାମ ନେଇ କହିଲେ, “ସ୍ବାମୀ, ଯଦି ମୋ କଥା ସତ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ତମେ ଏ ବ୍ୟାଧିରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଯିବ, ଯଦି ମୁଁ ମିଥ୍ୟା କଥା କହିଥାଏ ତେବେ ଏ ବ୍ୟାଧି ମୋତେ ବି ଆକ୍ରମଣ କରିବ ।” ଏକଥା କହି ସେ ଆଣିଥିବା ପାଣି କିଛି ତାଙ୍କ ଉପରେ ଛୁଆଁ ଦେଲେ ।

ଜଳର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବରେ ସେ ବ୍ୟାଧିମୁକ୍ତ ହେଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶରୀର ଅପୁର ଶ୍ରୀ ଧାରଣ କଲ । କିନ୍ତୁ ସେ ପତ୍ନୀଙ୍କର ପତକ୍ରତା ଅପେକ୍ଷା ନିଜର ସୁନ୍ଦର ଶରୀର ଦେଖି ବେଶି ଆନନ୍ଦ ଓ ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ । ବ୍ୟାଧିମୁକ୍ତ ହେବା ମାତ୍ରେହିଁ ତାଙ୍କ ମନରେ ନାନା ଆଶା, ଆକାଂକ୍ଷା ଜାଗି ଉଠିଲା । ସେ ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ରାଜା ସମ୍ମାନ ପାଇଁ ଅତି ଆନନ୍ଦରେ ସ୍ବୟଂ ଯୁକ୍ତ ସ୍ବାଗତ କରିବାକୁ ଆସିଲେ ।

ଯୁକ୍ତର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆରୋଗ୍ୟ ଓ ସୁନ୍ଦର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଦେଖି ରାଜାଙ୍କର ଆନନ୍ଦର ସୀମା ନାହିଁ । ଶମ୍ଭୁଲଙ୍କ ପରି ବୋହୂ ପାଇ ସେ ନିଜକୁ

ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ମନେ କଲେ । ଦିନ, ମୁହୂର୍ତ୍ତ
ଠିକ୍ କରି ସେ ସତ୍ୟସେନଙ୍କର ଅଭିଷେକ
କରାଇଲେ । ଶମ୍ଭୁଲ ତାଙ୍କର ପାଟରଣୀ
ହେଲେ । ତା'ପରେ ରାଜା ବାନପ୍ରସ୍ଥ ଆଚରଣ
କଲେ ।

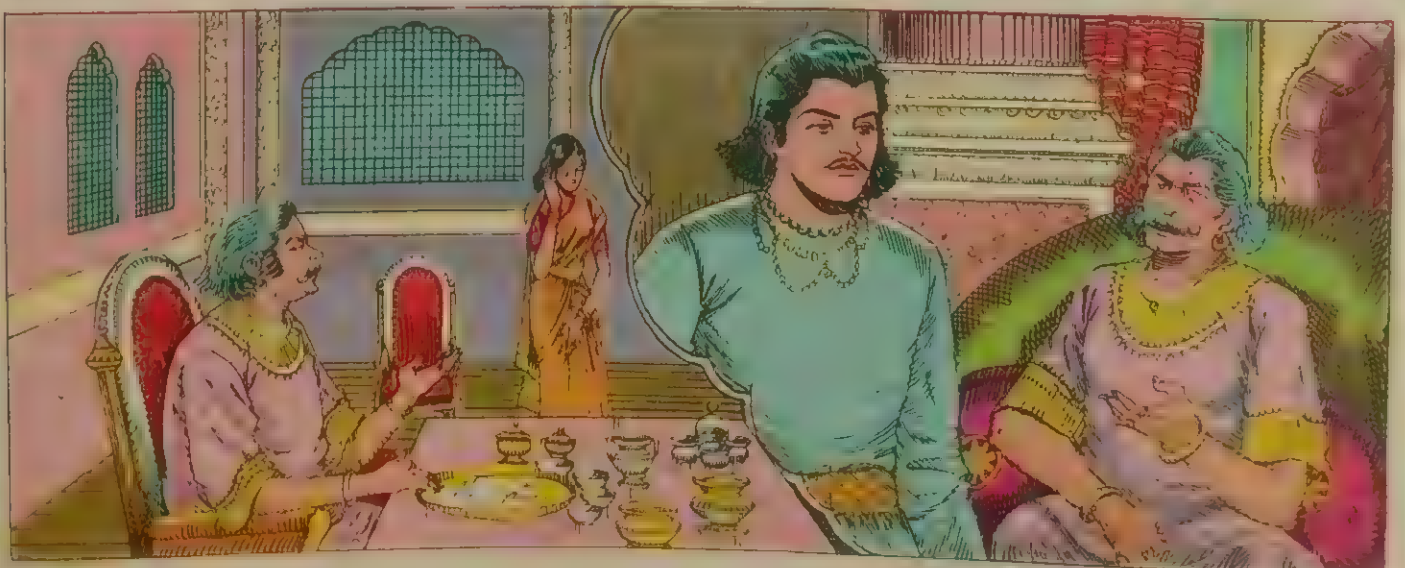
ଶମ୍ଭୁଲ ପାଟରଣୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ରାଜା
ବେଶି ସମୟ ଅନ୍ୟ ରାଣୀମାନଙ୍କ ଗହଣରେ
କଟାଉଥାନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଶମ୍ଭୁଲ ଦୁଃଖିତ
ହେଉଥାନ୍ତି ।

ଦିନେ ପୁରୁଣା ରାଜା ଶମ୍ଭୁଲଙ୍କୁ ଦେଖା କରି
କହିଲେ, “ବୋହୂ, ତୁ କାହିଁକି ଏତେ ଦୁଃଖ
ହୋଇ ପଡ଼ିଛି?”

ଶମ୍ଭୁଲଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲହରୀ ଝରିପଡ଼ିଲା; ସେ
କହିଲେ, “ପତିର ପ୍ରେମହୀଁ ପତ୍ନୀର କାମ୍ୟ ।
ଚାହାର ଅଭାବରେ ଏ ସମସ୍ତ ଭୋଗବିଳାସ
ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ମୋ ପାଇଁ ତୁଚ୍ଛ । ସ୍ବାମୀ ମୋ
ଉପରେ ଖୁସି ନ ରହିଲେ ମୁଁ କିପରି ଖୁସି
ହେବି?”

ବୁଢ଼ା ରାଜା ପୁଅ ସତ୍ୟସେନଙ୍କୁ ଶାନ୍ତି
କହିଲେ, “ପୁଅ, କୃତଦୃତାଠାରୁ ବଳି ପଡ଼ି
ଆଉ ନାହିଁ । ତୁ ଯେତେବେଳେ ମହାବ୍ୟାଧି
ଭୋଗୁଥିଲୁ ଓ ଲଜ୍ଜାରେ ବନକୁ ଚାଲିଯିଲୁ
ସେତେବେଳେ ଶମ୍ଭୁଲହଁ ତୋ ସହିତ ଛୁଇଁ
ସଦୃଶରହୁ ସେବା କଲ । ତା'ର ପତିବ୍ରତା
ଯୋଗୁ ତୁ ବ୍ୟାଧିମୁକ୍ତ ହେଲୁ । କିନ୍ତୁ ତୁ
ଯେତେବେଳେ ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟର ଅଧିକାରୀ ହେଲୁ,
ସେତେବେଳେ ସେହୁ ଦେବୀରୂପିଣୀ ସ୍ତ୍ରୀକୁ
ଭୁଲିଗଲୁ? ଏ ରାଜ୍ୟ ଓ ବୈଭବ କାହାକୁ
ବ ମିଳି ଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ପତିବ୍ରତା ପତ୍ନୀ
କେବଳ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ଙ୍କୁହିଁ ମିଳିଥାଏ । ଏଠି
ପତ୍ନୀକୁ ତୁ କଷ୍ଟ ଦେଲେ ତୋରହିଁ କଷ୍ଟ ଓ
ଅମଙ୍ଗଳ ହେବ ଏକଥା ମନେରଖ ।”

ପିତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ସତ୍ୟସେନ୍ ପଶ୍ଚାତାପ
କଲେ ଓ ରାଣୀ ଶମ୍ଭୁଲଙ୍କଠାରୁ କ୍ଷମା
ମାଗିଲେ । ତା'ପରେ ସେ ତାଙ୍କ ସହିତ
ଆନନ୍ଦରେ ରହିଲେ ।

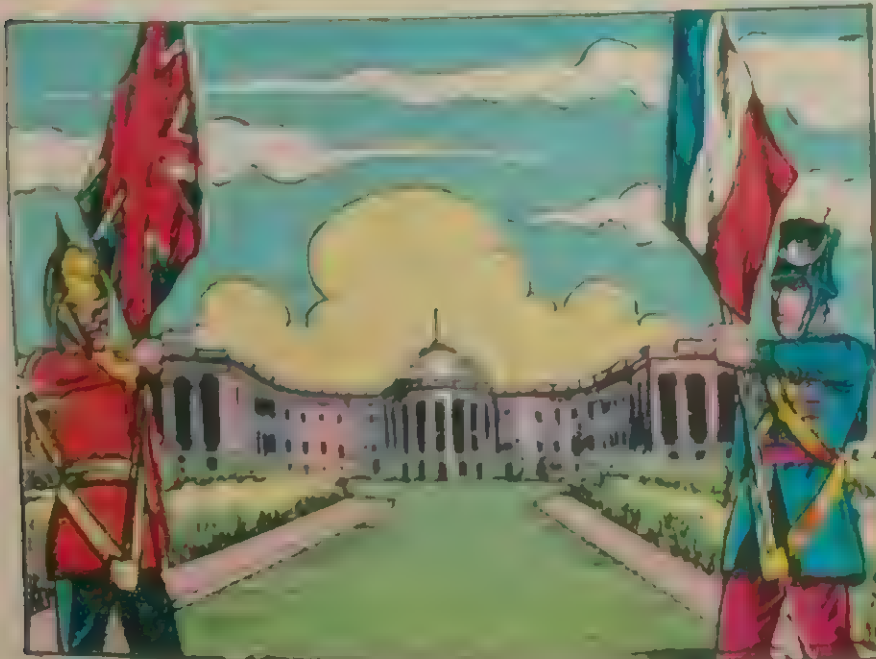

କବି ବାହାଣୀ ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ମୃତିର ଆରମ୍ଭ

କବି ବାହାଣୀ ଶିଳ୍ପୀ କବିବର
ସାହିତ୍ୟର ମହାନ ଗୁଣାବଳୀ
କବି ବାହାଣୀ ଶିଳ୍ପୀ କବିବର
କବି ବାହାଣୀ ଶିଳ୍ପୀ କବିବର
କବି ବାହାଣୀ ଶିଳ୍ପୀ କବିବର
କବି ବାହାଣୀ ଶିଳ୍ପୀ କବିବର
କବି ବାହାଣୀ ଶିଳ୍ପୀ କବିବର
କବି ବାହାଣୀ ଶିଳ୍ପୀ କବିବର

ସେହି ବର୍ଷ ପଞ୍ଜାବୀ ନାବକ ଭଣ୍ଡୋ-
ତା-ଗାମା ଭରତରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ।
କାଲକଟର ସ୍ଥଳ ରାଜା ଜାମୋଇନ
ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କଲେ । ଭଣ୍ଡୋ-ତା-
ଗାମାହି ସୁସ୍ୱେପ ଓ ଭରତ ଭିତରେ
ପ୍ରାୟେ ସିଧାସଳକ ଜଳପଥ
ଫିଟାଇଲେ । ତାଙ୍କ ପରେ ପରେ
ଆସିଲେ ଭର, ଭେନ୍, ଇଂରେଜ୍
ତଥା ପରାସୀମାନେ ।

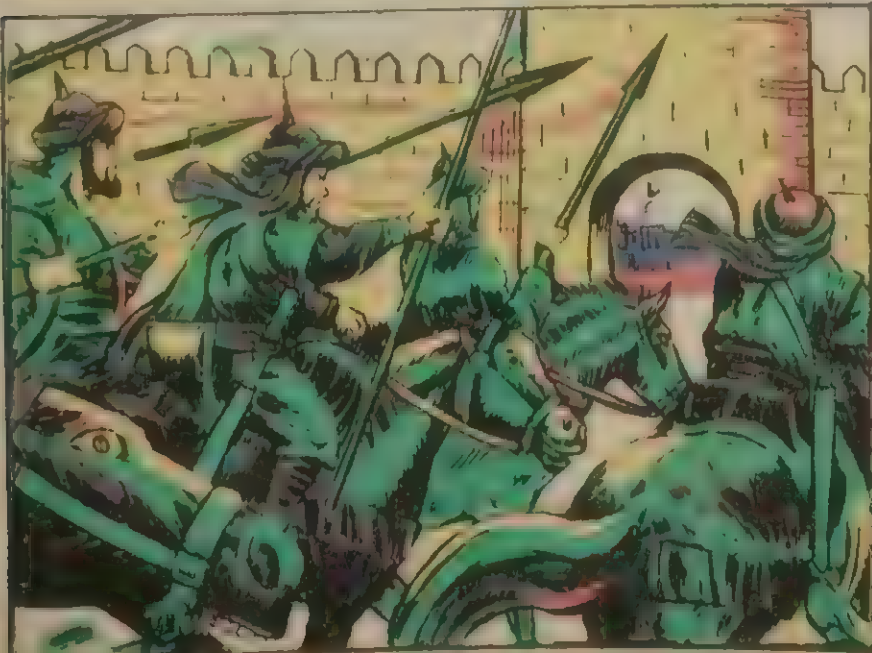
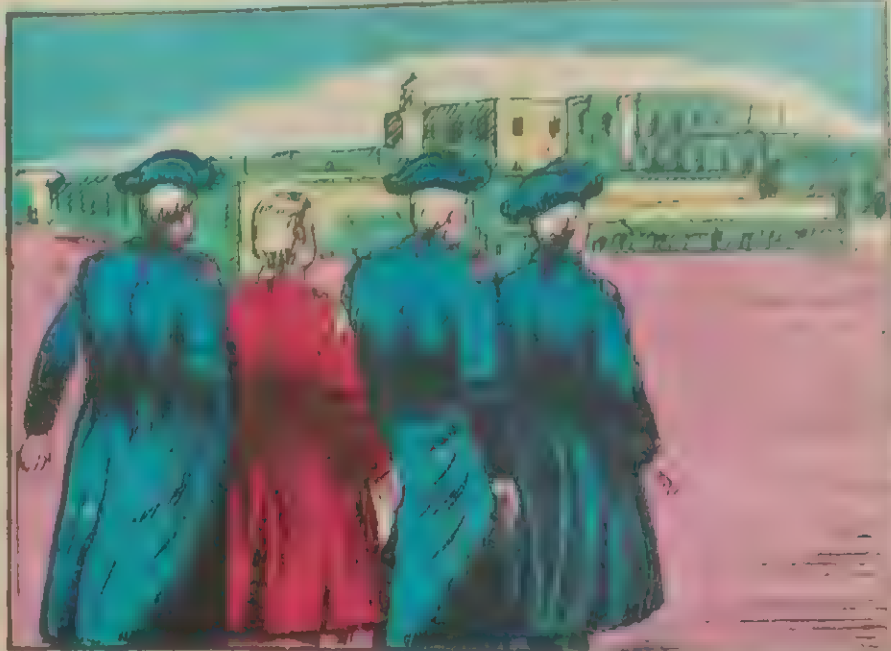

ଅନ୍ୟମାନେ ହୁଟିଗଲେ, କିନ୍ତୁ ବହୁଦିନ
ଯାଏ ଇଂରେଜ୍ ଓ ପରାସୀ ଭିତରେ
ପ୍ରବଳ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ରାଗି ରହୁଛି ।
ମାଗାମାନେ ଏ ବିଦେଶକୁ ଚାଲିବା
ନିମନ୍ତେ ଭରତର ରାଜାମାନଙ୍କୁ ଏକତ୍ର
କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ, କିନ୍ତୁ
ସେଥିରେ ସଫଳ ହେଲେ ନାହିଁ ।
ବଣିକ ଭାବରେ ଆସି ଭରତ ଇଂରେଜ୍
ଓ ପରାସୀମାନେ ଭରତର ଗାସକ
ହେବାକୁ ତପ୍ତ ହେଲେ ।

ଦୁର୍ଗେଇ ନେତୃତ୍ୱରେ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତୀୟ
ମଣ୍ଡଳରେ କେନ୍ଦ୍ର କରି ମାନ୍ୟ
ନିଜ ଆସନ ଦୃଢ଼ କରିବାକୁ ଯୁକ୍ତିମାଳା
୧୭୪୦ରେ ଯୁଗ୍ମେଷରେ ଯୁଦ୍ଧ ଉପରେ
ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଫ୍ରାନ୍ସ ପକ୍ଷପୂର୍ବ ଆକ୍ରମଣ
ପକ୍ଷରେ ଥା'ନ୍ତି । ସେ ଯୁଦ୍ଧର ଫଳରେ
ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତ ଉପକୂଳ ବର୍ତ୍ତମାନ
ଫରାସୀ ଓ ଇଂରେଜ ଜାହାଜମାନଙ୍କ
ଉପରେ ପରସ୍ପର ଆକ୍ରମଣ ଚାଲିଲା ।

କିନ୍ତୁ ରବର୍ଟ କ୍ଲାର୍କ୍ ନାମକ ଯୁଦ୍ଧଜ୍ଞ
ଜର୍ମାନରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ପାଇଁ
ଆସୁଥିବା ଶୁଭଦିନ । କାଳକ୍ରମେ
ସେ ଅବାଧ୍ୟ ଥିଲେ । ଥରେ ଘର ପଡ଼ି
ପଲ୍ଲୀପାର ସେ ରକ୍ଷା, ରକ୍ଷିଆ
କୋମ୍ପାନୀରେ ଜଣେ କର୍ମୀ ଭାବରେ
ଯୋଗ ଦେଲେ । କୋମ୍ପାନୀ ତାଙ୍କୁ
ମାଡ୍ରାସରେ ପ୍ରବେଶିତ ସେମାନଙ୍କର
ସେଣ୍ଟ ଜର୍ଜ ଦୁର୍ଗକୁ ପଠାଇଦେଲେ ।

କୋମ୍ପାନୀର ଯୁଦ୍ଧ ନବୀର ସିଂହକୁ
ଦୌର ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବର୍ତ୍ତିଷ୍ଟ
ପ୍ରଭାବ ରେକର୍ଡ଼ ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଥିଲେ ।
ସେ ତାଙ୍କ ରକ୍ଷାଧୀନ ମୁଖିଆବାଦୀକୁ
ରକ୍ଷା, ରକ୍ଷିଆ କୋମ୍ପାନୀର କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥଳୀ
କରିକତା ଆକ୍ରମଣ କରି ତାକୁ ଦଖଲ
କରିନେଲେ । କୋମ୍ପାନୀର ଦୁର୍ଗ ଫୋର୍ଟ
ଉଲ୍ଲିୟମ୍, ତାଙ୍କ ହାତରେ ପଡ଼ିଲା ।

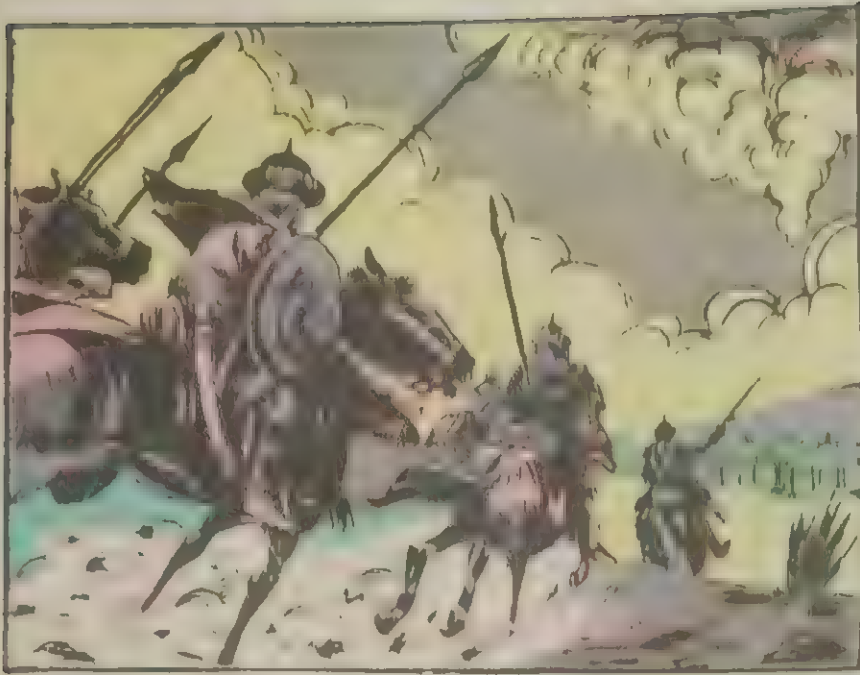
କରକତା ହରର ଭାବରେ ଥିବା
 ଇଂରେଜମାନେ ଶୁଷ୍କ ହତାଶ ହୋଇ-
 ଶଲେ । କ୍ଳାନ୍ତ ଗୋଟିଏ ସୈନ୍ୟଦଳ
 ଧରି କରକତା ସୁନର୍ଦ୍ଦଶଲ କରିବାକୁ
 ଶଲେ । ସେ ଫୋର୍ଟ ଭଲସ୍ତମ୍ଭ
 ନବାବଙ୍କ ସୈନ୍ୟଙ୍କଠାରୁ ହତାଶ
 ଆସିଲେ । ସିରାଜୁଦ୍ଦୌଲା ଶରର ପାଇ
 ପହଞ୍ଚି ପିତାକୁ ସେ ତାଙ୍କ ସହ ସଜ୍ଜି
 କଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସିରାଜୁଦ୍ଦୌଲା କରକତା ସହ
 ରୁହାଣିବା ମାତ୍ରେ କ୍ଳାନ୍ତ, ସିରଜଙ୍କ
 ସେନାପତି ମିର୍ଜାଫର, ସହ ତତ୍ତ୍ୱାନ୍ତ
 କଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ନବାବ ବନାଇବାର
 ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ଦେଲେ । ତା'ପରେ ସାମାନ୍ୟ
 ଆଳରେ ସେ ନବାବଙ୍କ ବନ୍ଦୁକରେ
 ଘୁରୁ ଘୋଷଣା କଲେ । ପରସ୍ତା ଘୁରୁ
 କ୍ଷେତ୍ରରେ ମିର୍ଜାଫର, ନିଜ ସୈନ୍ୟ-
 ଦଳକୁ ଘୁରୁ କରିବାକୁ ହୁକୁମ ଦେଲେ
 ନାହିଁ ।

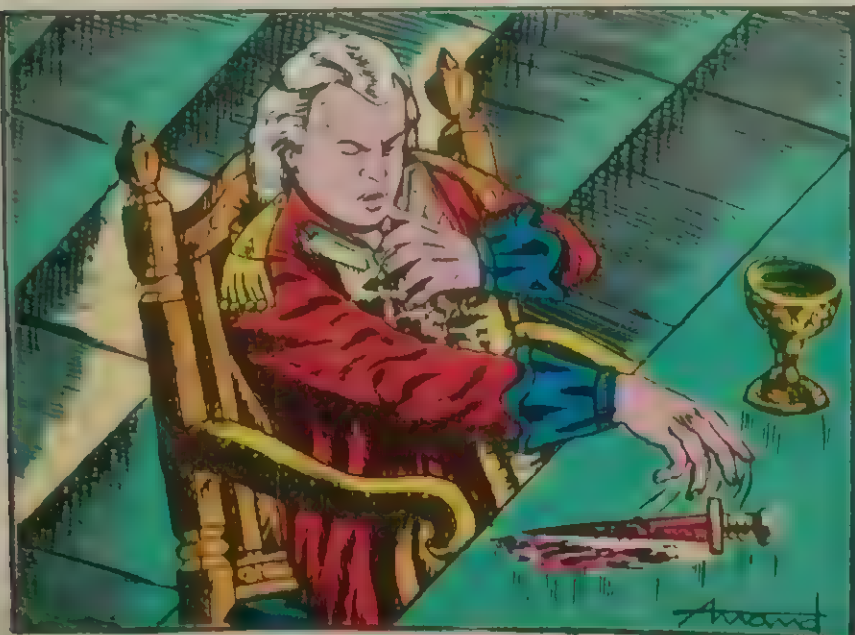
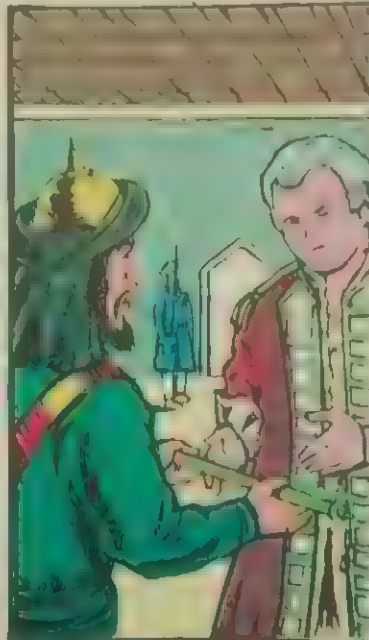
ଫଳରେ ନବାବ ପରାଜିତ ହେଲେ ।
 ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରି ମିର୍ଜାଫରଙ୍କ
 ରୋକେ ନିର୍ମମ ଭାବରେ ହତ୍ୟା କଲେ ।
 ମିର୍ଜାଫର ନବାବ ଗାଦି ପାଇଲେ ।
 କିନ୍ତୁ ଇଂରେଜମାନେ ତାଙ୍କର ସବସ୍ତ୍ର
 ଲୁଣ୍ଠନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କୋମାଳ
 ତାଙ୍କଠାରୁ କୋଟି କୋଟି ଏବଂ କ୍ଳାନ୍ତ
 ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା
 ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ମୀରଜାମଲ ଯେତେବେଳେ ଘୋଡ଼ା
 ଚଳି ଆସୁଥିଲା ତାହା ଆଖି ଦେଖି
 କର ପାରିଲେ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ
 ଇଂରେଜମାନେ ତାଙ୍କୁ ଗାଧୁଆ
 କର ତାଙ୍କ ଜାମାତା ମୀର, କାଶିମ
 ନଦୀର କଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ସ୍ବାଧୀନ
 ପ୍ରକୃତିର ଲୋକ ଥିଲେ ଓ ଇଂରେଜ
 ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଇବାକୁ
 ନାହିଁ । ଇଂରେଜଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର
 ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା ।

ମୀର, କାଶିମ୍ ପରାସ୍ତ ହେଲେ । ସେ
 ବଳି ପଳାଇପାର ସେଠାରେ ଦାଉଦ୍
 ଭିତରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେ । କ୍ଳାଉଡ୍
 ଇଂଲଣ୍ଡ ଯାଇଥିଲେ । ସେଠାରେ ଲର୍ଡ
 ପଦ୍ମା ପାଇ ପୁଣି ଭାରତ ଆସିଲେ ଓ
 ମୋଗଲ୍ ସମ୍ରାଟଙ୍କଠାରୁ ବଙ୍ଗ, ବିହାର
 ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ଦେଉଳାଦି ହାସଲ
 କଲେ । ନିଜେ ସେ ବହୁତ ଧନ
 ହୋଇଗଲେ ।

କ୍ଳାଉଡ୍ ଜଣେ ବୀରର ସମ୍ମାନ ପାଇବାର
 ଆଶା କରି ଇଂଲଣ୍ଡ ଫେରିଗଲେ ।
 କିନ୍ତୁ ଭାରତରେ ତାଙ୍କର ଦୁର୍ଗତି,
 ବିଶ୍ବାସଘାତକତା ଓ ନିଷ୍ଠୁର ଆଚରଣ
 ନିମନ୍ତେ ତାଙ୍କ ଦେଶବାସୀମାନେ
 ତାଙ୍କର ଶାସନ ସମାପ୍ତକରି କଲେ ।
 ସେସବୁ ସହ ନଗର ସେ ହରାକା
 ଦ୍ବାର ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲେ । ତେବେ
 ଭାରତରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ମୂଳ-
 ଦୁଆର ସେ ଟାଣି କରି ଯାଇଥାନ୍ତି ।

ବିଶ୍ୱାସୀ ଚାକର

ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ଅର୍ଜୁନ ସିଂ ନାମରେ ଜଣେ ଧନୀ ତଥା ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଥା'ନ୍ତି । ବହୁତ ଦିନ ଧରି ତାଙ୍କ ଘରେ ଶରଭ ନାମରେ ଗୁଜରଟିଏ କାମ କରି ଥାଏ । ସେ ଥିଲା ଟିକିଏ କାଲ । ବହୁତ ଉଚ୍ଚସ୍ତରରେ କିଛି ନ କହିଲେ ସେ ସବୁ କାମ ଓଲଟା କରି ଦେଉଥାଏ । ତଥାପି ମଧ୍ୟ ଅର୍ଜୁନ ସିଂ ତାକୁ ତଡ଼ି ନଦେଇ ସ୍ନେହରେ ରଖିଥା'ନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଅର୍ଜୁନ ସିଂଙ୍କ ପୁଅ ମାଧ୍ୟ ସିଂ ଗୁଜର କାଲ ଥିବା ଯୋଗୁ ମଝିରେ ମଝିରେ ତା' ଉପରେ ରାଗୁଥାଏ । କେବେ ଯଦି ଶରଭ ଶୁଣି ନ ପାରି କାମରେ କିଛି ଭୁଲ କଲ ତ ମାଧ୍ୟ, ପିତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ କହେ, “ବାପା, ଏ ଗୁଜରକୁ କିଛି କହିବାକୁ ହେଲେ ପାଟି କରି କରି ତଣ୍ଡି ପାଟି ଯାଉଛି । ତା'ପରେ

ତାକୁ ଦରମା ତ ଦିଆ ଯାଉଛି । କେବେ ତା' ଘାନରେ ଅନ୍ୟ ଗୁଜର କାହିଁକି ରଖି ନାହାନ୍ତି? କାହିଁକି ସେ ତାକୁ ଏଠାରେ ରଖା ହୋଇଛି ମୁଁ ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ ।”

ଅର୍ଜୁନ ସିଂ ପୁଅକୁ ବୁଝାଇ କହିଲେ, “ପୁଅ, ଶରଭ କାଲ ଏକଥା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତା'ପରି ବିଶ୍ୱାସୀ ଓ ପ୍ରଭୁଭକ୍ତ ଗୁଜର ପାଇବା କଷ୍ଟ । ତା'ଛଡ଼ା ସେ ଅନେକ ଦିନ ଧରି ଆମ ପରିବାରରେ ରହି ଆସିଛି । ତାକୁ ବାହାର କରିଦେଇ ହେବନାହିଁ ।”

ଶରଭ ସବୁଦିନ ମାଧ୍ୟ ସିଂର ସବୁ ପ୍ରକାର ଯତ୍ନ ନିଏ, ସବୁ ପ୍ରକାର କାମ କରିଦିଏ, ତଥାପି ମାଧ୍ୟ ସିଂ ଶରଭକୁ ଦେଖିଲେ ରାଗରେ ଜଳିଯାଏ । ସବୁବେଳେ ତାକୁ ତଡ଼ିଦେବାକୁ ଚାହେଁ, କିନ୍ତୁ ବାପାଙ୍କ ଡୋରୁ କିଛି କରି ପାରେନାହିଁ ।

ଥରେ ଅର୍ଜୁନ ସିଂ ଜମିବାଡ଼ି ଓ ଘରର ଦାଣ୍ଡେଇ ପୁଅ ହାତରେ ଦେଇ ପତ୍ନୀକୁ ନେଇ ଜୀର୍ଣ୍ଣାଶନରେ ବାହାରଗଲେ । ମାଧ୍ୟ ସିଂ ଏ ସୁଯୋଗ ପାଇ ପରଦିନହିଁ ଚେରକୁ ଘରୁ ବାହାର କରିଦେଲା ।

ବରୁଣ ଶରଭ ତ ବହୁତ ସରଳ ଓ ସାଧାସିଧା ଲୋକ । ସେ ବୁଝିପାରନ୍ତା ନାହିଁ କେଉଁ କାରଣରୁ ମାଧ୍ୟ ସିଂ ତାକୁ ଚଢ଼ିଦେଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ଜାଣେ ମାଧ୍ୟ ସିଂକୁ କିଛି ପଚାରିଲେ ସେ ଟିକିଏ ଟିକିଏ କଥାରେ ବସିଛି ଯାଏ ଓ ରାଜିଯାଇ ଯାହା ଇଚ୍ଛା ବଳେ । ତେଣୁ ଭୟରେ ସେ ଆଉ କିଛି ତାକୁ ନ ପଚାରି ନିଜ ଘରକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ସେ ଗାମରେ ଅନ୍ୟ ଘରେ ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ । ପାଇଁ ତେଣୁ କଲ କରୁ ପାଲଟି ନାହିଁ । ଓଲଟା ସମସ୍ତେ କହିଲେ, “ତୁ ତ ମହା ବଦମାସ୍ । ଘୋର ବା ସେପରି କିଛି ଅପରାଧ କରି ନଥିଲେ ମାଧ୍ୟ ସିଂ କାହିଁକି ତେଜି ବାହାର କରି ଦେଇଥା’ନ୍ତା ?”

ଗୁଳିଆ ଯିବାରୁ ଶରଭର ମନ କହୁ ଯେତେ ହୋଇ ନଥିଲା ଘୋର ବା କୌଣସି ଅପରାଧ କରିଥିବାର ଦୋଷାସେପ କରାଯାଇ ଥିବାରୁ ସେ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ ହେଲା । ତାକୁ ସ୍ବାସ୍ଥୀ ଗୁଳିଆ ନ ମିଳିବାରୁ ସେ ମଜୁରୀ ଖଟି ପେଟ ପୋଷିଲା ।

ଦିନେ ସେ ଗସ୍ତରେ ଯାଉ ଯାଉ ଦେଖିଲା ଯେ ଦୁଇଟି ଷଣ୍ଢ ଲଢ଼େଇ କରୁଛନ୍ତି । ହଠାତ୍ ମାଧ୍ୟ ସିଂର ଛଅବର୍ଷର ପୁଅ ପାଠଶାଳା ଯିବା ଗସ୍ତରେ ଷଣ୍ଢମାନଙ୍କ ମଝିରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଷଣ୍ଢମାନେ ସିଂହ ତଳକୁ କରି ଖୁସାଖୁସି ହେବା ପାଇଁ ଦୌଡ଼ିବା ଦେଖି ଅନ୍ୟ ଲୋକମାନେ ପିଣ୍ଡା ଉପରକୁ ଚିକିଟିଲେ । ପିଲକୁ ଦେଖି କେବଳ କହିଲେ, “ଆରେ ଏ ତ ମାଧ୍ୟ ସିଂ ପୁଅ ଏବେ ଷଣ୍ଢମାନଙ୍କ ପାଦତଳେ ଗୁପା ପଡ଼ି ମରିଯିବ ।” ଦୁରରୁ ଥାଇ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ କିନ୍ତୁ ତାକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ କେହିହେଲେ ଆଗକୁ ଗଲେନାହିଁ ।

ଦୁରରୁ ଶରଭ ଷଣ୍ଢମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପିଲକୁ ଦେଖିଦେଇ ଦୌଡ଼ିଲା । ପାଖରେ ମହା

ନାତିର ଜୀବନ ରକ୍ଷା ହୋଇଛି ଓ ଶରଦ୍ଧ
ପ୍ରତି ମାଧ୍ୟ ସିଂର ମନୋରାଜର ପରିବର୍ତ୍ତନ
ଦେଖି ଅର୍ଜୁନ ସିଂ ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ।

ନାତିର ଜୀବନ ରକ୍ଷା ହୋଇଛି ଓ ଶରଦ୍ଧ
ପ୍ରତି ମାଧ୍ୟ ସିଂର ମନୋରାଜର ପରିବର୍ତ୍ତନ
ଦେଖି ଅର୍ଜୁନ ସିଂ ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ।

କନକ ଦାସ

କନକ ଦାସ ହେଉ ଜଣେ ଲେଖକ ଏ କାଳ୍ପନିକ ବ୍ୟକ୍ତି । ଏମିତି ଅବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କ ଘର ହୋଇଗଲା । ମୁହଁ ହେବା ମାତ୍ରେ ସେ ସ୍ୱର୍ଗର ଦ୍ୱାରଦେଶରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା । କିନ୍ତୁ ଦେଖିବାକ୍ଷଣି ଦ୍ୱାରପାଳ ପଚାରିଲା, “ତମେ, ସୁଗ୍ରୀ ସ୍ୱର୍ଗ ଦ୍ୱାରରେ ? କିଏ ? ତୁମେ କି ସୁଖୀ କରିଛ ବୋଲି ସ୍ୱର୍ଗ ଦ୍ୱାରକୁ ଦଉଡ଼ି ଆସିଲ ?”

“ଥରେ ଗୋଦାବରୀ ମେଲାରେ କଉଡ଼ିଟିଏ ପାଇ ଫୁଟି ଜଣେ ବୁଢ଼ା ଗୁଳାବୁଗାକୁ ଦାନ ଦେଇଥିଲି । ଚନ୍ଦ୍ରପୁର ଗାଡ଼ାରେ ଲେଖାଥିବ ମ । ପଢ଼ ଦେଖିଲ ।” କନକ ଦାସ କହିଲା ।

ଦ୍ୱାରପାଳ କନକଦାସକୁ ସାଥରେ ନେଇ ଚନ୍ଦ୍ରପୁର ପାଖକୁ ଗଲା । ସେ ଗାଡ଼ା ଦେଖି କହିଲେ, “ତମେ ସେଇ କଉଡ଼ି ଯୋଗୁ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗ ଦ୍ୱାରରେ ରହିପାରିଲ । ଏବେ ଅବଶିଷ୍ଟ ସମୟ ନରକ ଭେଟିକାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

କନକଦାସ ବିଚଳିତ ନ ହୋଇ କହିଲେ, “ଯଦି ନରକବାସ ଭାଗ୍ୟରେ ଅଛି ତେବେ ସେ କଉଡ଼ି ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ କାହିଁକି ରହିବ ?” ଏକଥା କହି କନକଦାସ ନିଜର କଉଡ଼ି ନେଇ ନିଜ ପଥରେ ଚାଲିଗଲା ।

କୁନ୍ତ ରାଜକନ୍ୟା

ରତ୍ନପୁରର ରାଜକନ୍ୟା ରତ୍ନପ୍ରସା ସେହିନ ଚାକ ସଖିମାନଙ୍କ ସହ ଦୁଇପହର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ତଃପୁରକୁ ଲାଗିଥିବା ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରେ ଖେଳୁଥିଲେ । ପ୍ରାୟ ଘଣ୍ଟାଏ କାଳ ଲୁଚୁକାଳି ଖେଳ ପରେ ରାଜକନ୍ୟା ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରେ ଖାଲି ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ କ'ଣ ଯେମିତି ସେମିତି ଦୌଡ଼ି ? ଚାକ ସଖିମାନେ କେହି ତାକୁ ଦୌଡ଼ିରେ ଜଣିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଏହାପରେ ସେ ସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରେ ଥିବା ସରୋବରକୁ ଲଂଘ ଦେଲେ । ସେ ସରୋବର କିଛି ଛେଟିଆ ନୁହେଁ । ତଥାପି ସେ ଦଶଥର ଏ ପାଖରୁ ସେ ପାଖଯାଏ ଓ ସେ ପାଖରୁ ଏ ପାଖଯାଏ ସନ୍ତରଣ କଲେ ।

ତା'ପରେ କିଛି ସମୟ ପୂର୍ବ ତୋଳି ସାରି ପୂର୍ବଦିଗ ଜଣେ ସଖି ମହାକିନୀକୁ

ଧରାଇ ଦେଇ ଚିତ୍ତଚରରେ ଅନ୍ତଃପୁର ଭିତରେ ନିଜ କୋଠକୁ ଆସି ଶେଯ ଉପରେ ପଡ଼ିଗଲେ ।

ମରାଜିକା ନାମରେ ଚାକର ଜଣେ ସଖି ଆସି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ କହିଲା, “ରାଜକୁମାରୀ! ଦିବାହାର ପ୍ରସ୍ତୁତ ।”

“ଗ୍ରେପ୍ !” ରାଜକନ୍ୟା କହିଲେ ।

“ଆପଣ ଯେମିତି ଶକ୍ତରେ ଓ ଯେତେ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୌଡ଼ୁଥିଲେ, ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ତା'ପରେ ଏମିତି ହାଲିଆ ହେବେହିଁ ହେବେ !” ମରାଜିକା କହିଲା ।

ରାଜକନ୍ୟା କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟରେ ସେ ଖୁସି ହେବାର ବା ଗର୍ବିତ ଅନୁଭବ କରିବାର ମନେ ହେଲା ନାହିଁ । ମେ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ନେଲେ । ଅବଶ୍ୟ ମରାଜିକା ତାହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରିଲା ନାହିଁ ।

ମରଚକା ପୁଣି କହିଲା, “ଜେମା, ବାସ୍ତବିକ ଆପଣଙ୍କ ଦୌଡ଼ ଦେଖି ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି । ଖାଲି ମୁଁ କାହିଁକି, ଯେ କୌଣସି ଲୋକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦୌଡ଼ାଳି ହିଁସବୁ ଶାନ୍ତ ଆପଣଙ୍କୁ ପାରିବ କି ନା ସନ୍ଦେହ !”

“ପାଖକୁ ଆ !” ରାଜକନ୍ୟା ଏପଟକୁ ବୁଲିପଡ଼ି କହିଲେ, ମରଚକା ଖୁସି ହୋଇ ଛଦମୟ ଗଡ଼ରେ ରାଜକନ୍ୟାଙ୍କ ପାଖକୁ ଲାଗିଗଲା । ସେ ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହସୁଥାଏ ।

ମଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଜକନ୍ୟା ତା’ ଗାଲରେ ଗୋଟାଏ ଗୁପୁଡ଼ା କରିଦେଲେ ।

“ଆରେ, ଇଏ କ’ଣ ହେଲା ?” ମରଚକା ପଚାରିଲା ।

“ଦେଖ୍ ହେଲା !” କହିଲେ ରାଜକନ୍ୟା । ମରଚକା ହସିବ କି କାନ୍ଦିବ ତାହା ନପାରି ଚୁପ୍‌ଚୁପ୍ ଗାଲ ଆଉଁସି ଠିଆ ହୋଇଥାଏ ।

ସେତକବେଳେ ଦୁଃଖୀ ସଖି ସୌଦାମିନୀ ପଶି ଆସି କହିଲା, “ରାଜକୁମାରୀ ! ଅମଳ ଦାଲିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେଟି ? ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ଏମିତି ହେବ । ଆପଣ ଯେମିତି ସନ୍ତରଣ କରୁଥିଲେ, ସେଥିରେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସନ୍ତରଣକାରୀ ଆଜାନ୍ ସିଂହ ବି ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ହାରିଯାନ୍ତା !”

“ଏଠିକି ଆସ !” ରାଜକନ୍ୟା କହିଲେ ।

“ଆପଣ ଆଗେ ଶିଆସିଆ କରିବେ ଚାଲିଲେ । ତା’ପରେ ଅନ୍ୟ କଥା । ଭବ୍ବର ହେଲାଣି । ଭେଟ ଲାଗିବଣି । ଖାଇପାରି ଶୋଇଯିବେ !” ସୌଦାମିନୀ ଧୂଣି କହିଲା ।

“ପାଖକୁ ଆସ ବୋଲି କହିଲି ପରା ? ଶୁଭୁନାହିଁ ?” ରାଜକନ୍ୟା ଧମକ ଦେଇ କହିଲେ ।

“ହଉ !” କହିଲା ସୌଦାମିନୀ ।

ସୌଦାମିନୀ ଖୁସି ହୋଇ ଯେମିତି ରାଜକନ୍ୟାଙ୍କ ଶେଯ ପାଖକୁ ଆସିଛି, ସେମିତି ତା’ ଗାଲରେ ବସିଗଲା ଦୁଇ ଗୁପୁଡ଼ା !

“ଇଏ କ’ଣ ?” ସୌଦାମିନୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲା ।

“ଗୁପୁଡ଼ା !” ରାଜକନ୍ୟା କହିଲେ ।

ଦୁଇ ସଖି ସେ ଉତ୍ତରରେ ହସି ଉଠିଲେ ।
 ଏହାପରେ ଉଭୟଙ୍କୁ ଉପାସ ମନେହୁଏ ।
 ସେ ବି ଚୁପ୍‌ଚାପ ଶାଲରେ ମଜା ଦେଇ,
 ସେଥିପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ପକ୍ଷ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ,
 “ମନ୍ଦାକିନୀ, କହୁଲୁ ଆମ ରାଜକୁମାରୀ କାହିଁକି
 ଏମିତି ହଠାତ୍ ହାଲିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ?”

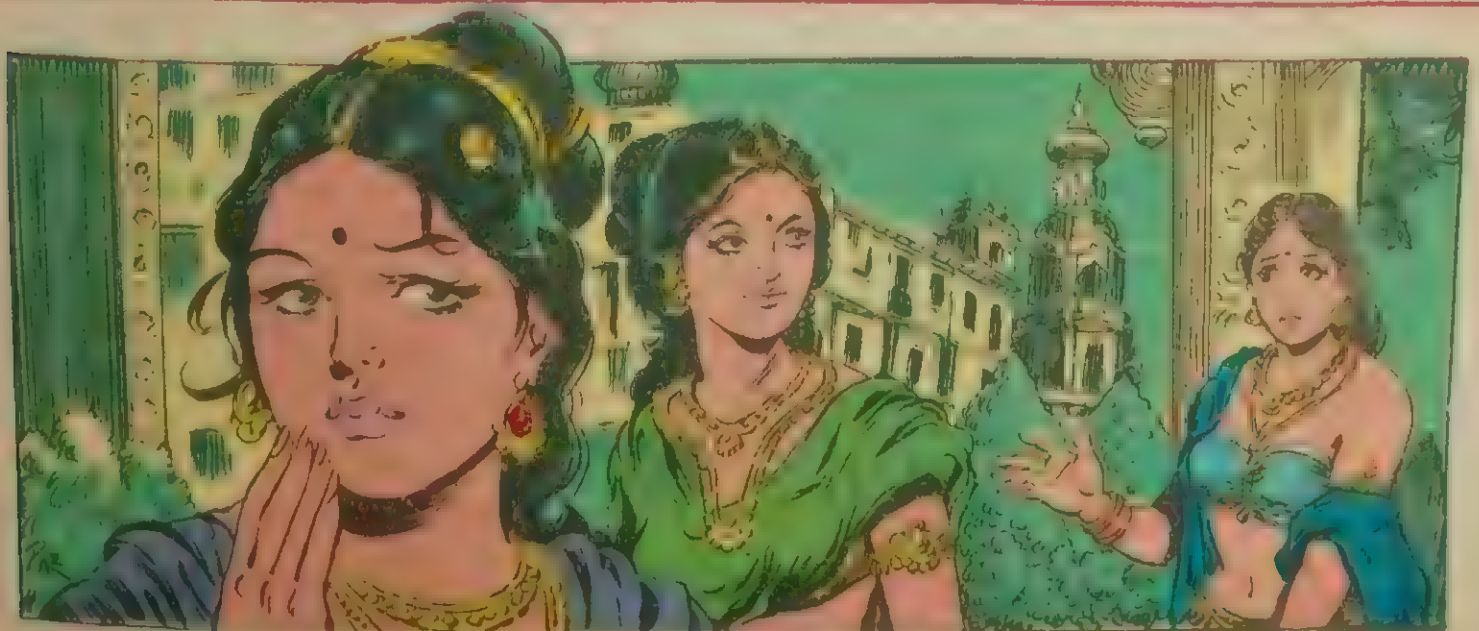
“ମଲ, ଏଥିରେ କିବବାର କ’ଣ ଅଛି ?
 ଏତେ ରୁଚାଏ ଫୁଲ ତୋଳିବା କ’ଣ ମହଜ
 କଥା ? ସୁକୁମାର ହାତରେ ଫୁଲ ଡାଳ-
 ମାନ ଧରି ତଳକୁ ନୁଆଇବା, ପୁଣି ଫୁଲ
 ତେଲିବା, ପୁଣି ଗୋଟାଏ ଗଛ ପାଖକୁ ଅନ୍ୟ
 ଗଛପାଖକୁ ଯିବା—ଏଥିରେ କେଉଁ
 ରାଜକୁମାରୀ ହାଲିଆ ହୋଇ ନଯିବ ?”
 ମନ୍ଦାକିନୀ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ କହିଲା ।

ରାଜକନ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିଛଣାରୁ
 ଉଠିପଡ଼ି ଅଙ୍ଗୁଳିରୁ ମୁଦିଟିଏ ବାହାର କରି
 ମନ୍ଦାକିନୀକୁ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଲେ ଓ ଶାଲବାକୁ
 ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ । ରାଜକନ୍ୟା ଶୋଇ ପଡ଼ିବା

ବନ୍ଧୁ ଲେଖକା ଓ ଲିପିବିତ୍ତ ମନ୍ଦାକିନୀ
 କହିଲେ, “ହଜୁର ମାହଲ, ଦୁଇ ପକ୍ଷର
 ଗପକୁ ଧ୍ୟାନ ଦୁଅ ।”

“ହଁ ମହାରଜ ପଦାଧିକାରୀ, ତାମ-
 ସୁଭାଷ ଚାଲି । ଗତ ଦିନିକି ଗପରେ
 ଗପକୁ ସ୍ୱାମୀନୀ ଚାଲି ଚାଲି । ତାମ
 ଦୁଇ ମୁଣି ତାଙ୍କ ଦୌଡ଼ିବା ଓ ସନ୍ତରଣ
 ମନୁଚାରୁ ଏମିତି ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲୁ,
 ମଧ୍ୟର ଅବା ମେ ଅସ୍ତିତ୍ୱାତ୍ । ଶାନ୍ତ କାହା,
 ଓ ଆଜାବ୍ ସିଦ୍ଧି ସହ ତାଙ୍କୁ ତୁଳନା କଲୁ
 ତମେମାନେ ସେ ଯେମିତି କନ୍ୟାସୁଲଭ ଗୁଣ
 ଅପେକ୍ଷା ସୁକୁମାରର ପୁଣ୍ୟରେ ବେଶି ଅସୁଅ,
 ଏଇ କଥା ତାଙ୍କୁ ମନେ ପକାଇଥିଲା । ମମ
 ତ ତମମାନଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଦୁଇମା ଚୁପ୍‌ଚାପ
 ପକେଇଲେ । ମୁଁ ହୋଇଥିଲେ ତମମାନଙ୍କ
 ନାକ କାନ କଟାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା
 କରିଥାନ୍ତି !” ମନ୍ଦାକିନୀ କହିଲା ।

ତଳ ସଖି ହସି ହସି ଶୁଣିଗଲେ ।

ତୁରନ୍ତ ଦାନ-ମହାକାବ୍ୟାଣ

ପ୍ରାଣପୁର ଗ୍ରାମରେ ବସୁଦତ୍ତ ନାମକ ଜଣେ ବାଚକ ପଣ୍ଡିତ ଥିଲେ ।

ଥରେ ନିକଟସ୍ଥ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ବସୁଦତ୍ତ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଲୋକମାନେ ଶାସ୍ତ୍ର-ପୁରାଣ ଶୁଣିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇ ତାଙ୍କର ରହିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଇଲେ । ଜନତା ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ କହିଲା, “ଜମିଦାର ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କ କୋଠା ସାମ୍ନାରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଚଉତରା ଅଛି ଓ ଗଛ ଗଛ ଅଛି, ସେଇଠି ସଭା କରାଯାଉ ।” ଏକଥା ସମସ୍ତଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଲା । ସମସ୍ତେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଧରି ରାମଗୁପ୍ତ ଘରକୁ ଗଲେ । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କୁ କହିଲେ, “ମହାଶୟ, ସଭା ପାଇଁ ଆମେ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ପାଇଲୁ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କର ଏଇ ସ୍ଥାନ ସବୁଠାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ । ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଟଙ୍କା ଆମେ ଦେଇଦେବୁ ।”

ପହଞ୍ଚି ପୁରାଣ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କର କୌଣସି ଆଗ୍ରହ ନ ଥିଲା, ତଥାପି ତାଙ୍କ ଘର ସଭା ପାଇଁ ବଛାଯାଇଛି ଦେଖି ସେ ବେଶ୍ ଖୁସି ହେଲେ । ତେଣୁ ସେ ପ୍ରସଙ୍ଗଟା ପ୍ରକାଶ କରି କହିଲେ, “ମୋ ଘରେ ଧର୍ମସଭା ହେବା ତ ମୋର ପରମ ସୌଭାଗ୍ୟର କଥା ।”

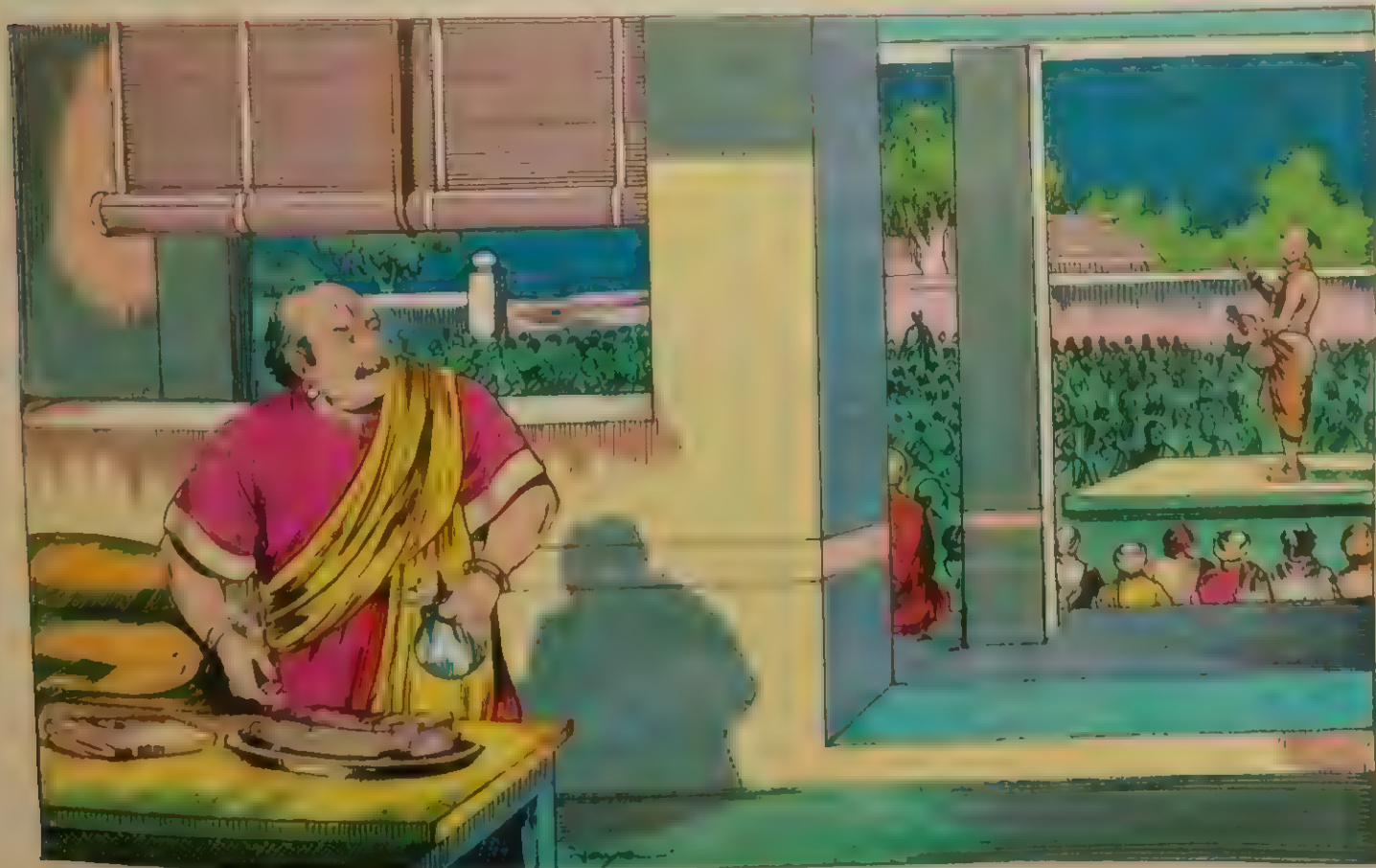
ସେଇଦିନହିଁ ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କ ଘର ସାମନାରେ ସଭା ବସିଲା । ଭଗବାନଙ୍କର ଛବି ପୂଜାରେ ସଜାଇ ରଖା ହେଲା । ଆଉ ମାଣରେ ଥିଲା ଏକ ଥାଳୀ । ଯିଏ ଯେତେ ଖୁସି ପଇସା ସେଥିରେ ପକାଉଥାନ୍ତି । ଆଉ କେତେଜଣ ଭାବୁଥାନ୍ତି କି ପୁରାଣ କଥା ଶେଷ ହେଲେ ପଇସା ଦେବେ । ରାମଗୁପ୍ତ ଶେଷରେ ପ୍ରଣାମୀ ଦେବାର ସ୍ଥିର କଲେ । ଆଗରୁ ଶହେ ଏକଟଙ୍କା ଓ ଏକ ମୂଲ୍‌ବାନ୍ ଶାଲ୍ ରଖିଥାନ୍ତି ।

ଏହି ସମୟରେ ଶ୍ୟାମଗୁପ୍ତ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆଳରେ ଏକୋଇଶ ଟଙ୍କା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ ଓ ପଣ୍ଡା ତାଙ୍କୁ ଉଇଶ ଟଙ୍କାର ଗୋଟିଏ ଶାଢ଼ୀ ଦେଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାମର ଜଣେ ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି, ହେଲେ ସମଗୁପ୍ତ ତାଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଧନୀ । ଶାଢ଼ୀକୁ ଆଳ ଦେଇ ଦେଲେ ତ ତାଙ୍କର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ବେଶେ ହେବ; ଅପଣାରେ କାହିଁକି ଶାଢ଼ୀ ଓ ଶହେ ଏକ ଟଙ୍କା ଦେବେ? ତେଣୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ଉପରେ ପ୍ରଶାମୀ ପାଇଁ ରଖିଥିବା ଜଣେ ଟଙ୍କାର ପରିମାଣ କମାଇ ଦେଲେ ।

ପଣ୍ଡା ପୁରଣ ପଦ ବୁଝାଇଥା'ନ୍ତି ଓ ସମସ୍ତେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଶୁଣୁଥା'ନ୍ତି । ପଣ୍ଡା ଥିଲେ ଶୁଭ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତି । ସମଗୁପ୍ତ

କିନ୍ତୁ ସେ ଶାଢ଼ୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ନାହାନ୍ତି । ଶାଢ଼ୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇ ପଣ୍ଡା ତାଙ୍କ ଗ୍ରାମର ଗୋଟିଏ ଗଳ୍ପ ଶୁଣାଇଲେ । ସେ କହିଲେ—

“କର୍ଣ୍ଣ କେବଳ ଜଣେ ବୀର ନଥିଲେ, ସେ ଜଣେ ଦାନବୀର ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ଦିନେ କର୍ଣ୍ଣ ସ୍ନାନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଜ ଦେହରେ ତେଲ ମାଲିଷ୍ କରୁଥା'ନ୍ତି । ଦ୍ୱାରପାଳ ଭିତରକୁ ଆସି କହିଲା ଜଣେ ‘ବ’କୁ କହି ପାଇବା ଆଶାରେ ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରୁଛି । କର୍ଣ୍ଣ ତାଙ୍କୁ ଭିତରକୁ ପଠାଇ ଦେବାକୁ କହିଲେ ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗଣଙ୍କ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ,
କହିଲେ, "ମହାରାଜଙ୍କର ଜନ୍ମ ହେଉ । ମୁଁ
ଜଣେ ଶାସକ ବାହୁଣୀ । କିନ୍ତୁ ଦାନ ମିଳୁ ।"

ସେତେବେଳେ କଣ୍ଠିକର ବାମଦାତରେ
ସୃଷ୍ଟିର ଛୋଟ ପାତ୍ରଟି ଏ ଥିଲା ଯେଉଁଥିରୁ ତେଲ
ନେଇ ସେ ଦକ୍ଷିଣ ଦାତରେ ଦେହରେ
ଲଗାଉଥିଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ କଥା ଶୁଣୁ ଶୁଣୁ
ସେ ସୃଷ୍ଟିପାତ୍ର ବାମଦାତକୁ ଦେଇ ଦେଖିଲେ ।

ବାହୁଣୀ ଦାନ ଗ୍ରହଣ କରି ପଚାରିଲେ,
"ମହାରାଜ, ଆପଣ ତ ଦାନକାର ଓ ଜ୍ଞାନୀ ।
ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଲେଖା ଅଛି ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତରେ
ଦାନ ଦେଲେ ଦାନର ମହତ୍ତ୍ୱ ଥାଏ ।
କିନ୍ତୁ ଆପଣ ସବୁ ଜଣି ମଧ୍ୟ ବାମ ଦାତରେ
କିପରି ମୋତେ ଦାନ ଦେଲେ ?"

କଣ୍ଠି ହସି ହସି କହିଲେ, "ଦାନର
ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ରହସ୍ୟ ଅଛି । ତାହା ହେଉଛି
ଦାନ ଚରଣଶାତ୍ରୁ ଓ ଅବଳମ୍ବେ ଦିଆଯିବା
ଉଚିତ୍ । ଦାନ ଦେବାର ଇଚ୍ଛା ହେବା ମାତ୍ରେ

କିନ୍ତୁ କିପରି ଓ କିନା ମାତ୍ରେ ଦାନ
ଦାନ ଦେଇଦେବା ଉଚିତ୍ । ଦାନ ଦେବା
ହେଉ ନା କାହିଁକି । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ
ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଲି ସୃଷ୍ଟିପାତ୍ର
ଦାତରେ ଥିଲା । ତାକୁ ଦକ୍ଷିଣ
ଦାତରେ ବଦଳାଇବା ସମୟ ଭିତରେ ହୁଏତ
ମନ ମଧ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ ।
ତେଣୁ ମୁଁ ବାମଦାତରେହିଁ ଦାନ
ଦେଇଦେଲି ।"

ଏ ଗଳ୍ପଟି କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହି ପଣ୍ଡା
ପୁଣି ମୂଳ ମହାଭାରତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା
ଲାଗିଲେ । ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ମନେ ହେଲେ
ଯେପରି ପଣ୍ଡିତ ତାଙ୍କ ମନକଥା କାଗିମାରି
ତାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଏ ଗଳ୍ପଟି କହିଲେ ।
ତେଣୁ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସମାପ୍ତ ହେବା
ମାତ୍ରେ ସେ ପୁରୀପେଷା ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଓ
ଜଗତ ଉପହାର ଦେଇ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ବ୍ୟାଘ୍ର
ଦେଲେ ।

କଳାର ଦକାଶ

ଗଗନ ସେତେବେଳେ ନୂଆ ନୂଆ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥାଏ । ସେ ଓ ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ରେବା ସହରରେ ଗୋଟିଏ ଘରକୁ ନେଇଯାଇଛି । ଥରେ ଗଗନର ବହୁ ବକଳ ସୃଷ୍ଟିକରି ଘର ସହରକୁ କୌଣସି ଏକ କାମରେ ଆସିଥାଏ । ଗଗନ ଘରେହିଁ ସେମାନେ ଅତି ଫୋଲ ରହିଲେ । ଗଗନ ଓ ରେବା ସେମାନଙ୍କର ଖୁବ୍ ଚଢ଼ି ନେଉଥାନ୍ତି । ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରମ ଓ ଗୀତବୋଲରେ ସମୟ କଟାଉଥାନ୍ତି । ବିକାରେ ସ୍ତ୍ରୀ ସୁମତୀ ଥିଲା ଜଣେ ସୁଗାରିକା । ତା'ର କଣ୍ଠ ଯେପରି ମଧୁର ଗୀତ ଗାଇବାର ଭାବୀ ସେହିପରି ଅତି ସୁନ୍ଦର । ସୁମତୀର ଗୀତରେ ଗଗନ ଏତେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଗଲା ଯେ ସେମାନେ ଯିବା ପରେ ସେ ଥରେ ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଡାକ କହିଲା, “ଶୁଣ ରେବା, ତୁମେ କାହିଁକି ଗୀତ

ଶିଖିନାହିଁ ? ତମେ ଶୁଣିଲେ ମୁଁ ଜଣେ ସୁଗୀତ ଶିକ୍ଷକ ସେଥିପାଇଁ ନିୟୁକ୍ତ କରିଦେବି । ତୁମେ ଗୀତ ଶିଖି ଗାଇବ ଓ ମୋତେ ଆନନ୍ଦ ଦେବ ।”

ରେବା କହିଲା, “ଗୀତ ଏପରି ଏକ କାମ ଯାହାକୁ ସମସ୍ତେ ଶିଖି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଉପକରଣ କରୁଥିବାବେଳେ ମୁଜି, ଗୁରୁ ଗାଇବା କାମ କେବଳ କେତେଜଣ ପାଇବେ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ସେ କଲ ଜନ୍ମଗତ ।”

“ନା, ନା, ମୁଁ ଖୁବ୍ ଭଲ ଶିକ୍ଷକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବି । ଏ ସହରରେ ବେଶ୍ କେତେଜଣ ଗୁଣୀ ସୁଗୀତ-ଶିକ୍ଷକ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣେ । ସେମାନେ ସହଜରେ ଶିଖାଇ ଦେବେ ।” ଗଗନ କହିଲା ।

“ମୁଁ ସିନା ସହଜରେ ଶିଖିପାରଲେ ହେବ ?” ରେବା ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

[illegible]

ଗଗନ ଚକ୍ରପାଣି କହିଲେ, “କିଛି ନାହିଁ
କ’ଣ? କଲକାରମାନେ ଯେଉଁ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବା
ଜନ୍ମ ହୋଇଥା’ନ୍ତି ସେଇଥିରେ ଶବ୍ଦର
ଅର୍ଥ ନାହିଁ । ତାହା କେବଳ ଶବ୍ଦର କ’ଣ ବ୍ୟବହାର
କରିବା କଲକାରମାନେ କରନ୍ତି । କ’ଣ ଶବ୍ଦର
ପରି କଥା କହୁଛ ?”

ଗଗନ ନିଜର ସ୍ୱଳ୍ପ ବୁଝିପାରିଲା । ସବୁ
ଦିଆଯାଉ କଲି ଯେ ମଣିଷର ଅସୁବିଧା ବୁଝି
ଏ ଯେ କୌଣସି ଲୋକ ବୁଝିଲେ ଯେ ତାହା
ସକାଶ କରିପାରେ ନାହିଁ ଏ ସତ୍ୟ ଯେଉଁ
ବେଳେ ତାଙ୍କ ଭାବରେ ଗତ୍ୟ ଉପାୟକୁ କଲି ।

ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ

ମହୋଦଧୀ ମଧ୍ୟ ବିଭୀଷଣ ପରି ରାବଣକୁ ବହୁତ ବୁଝାଇଲା । ସେ କହିଲା, “ହେ ସ୍ବାମୀ, ଆପଣ ସୀତାଙ୍କୁ ଏପରି ଆଣି ଭୁଲ୍ କରିଛନ୍ତି । ସୀତାଙ୍କୁ ନିର୍ଜନ ବନରେ ଅସତ୍ୟାୟୀ ଓ ଏକଲ ଦେଖି ଆପଣ ଧନସମ୍ପଦ ବା ପଶୁପକ୍ଷୀ ପରି ଉଠାଇ ନେଇ ଆସିଛନ୍ତି । ଏପରି କୁକର୍ମ ଆପଣ କରିଛନ୍ତି ନିଜ ଭଉଣୀ ସ୍ବର୍ଗଶାଳାର ଅପମାନର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା-ପାଇଁ । ଏବେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ କହୁଛି ସୀତାଙ୍କୁ ଫେରେଇ ଦିଅନ୍ତୁ ନହେଲେ ଦୁଇପଟରୁ ଅସଂଖ୍ୟ ଜନସମୂହ ଦେବ ଓ ସବନାଶ ଦେବା ।”

ରାବଣ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ତୁମ ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ଏତେ ଡରୁଆ ଓ କାୟାରୁଷ ବୋଲି ଘରୁଛ କାହିଁକି ? ମୁଁ କ’ଣ ସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତି

ହୋଇଛି ? ଯେଉଁ ରାବଣର ନାମ ଶୁଣିଲେ କି ଦେବତା, କି ଗନ୍ଧର୍ବ ସମସ୍ତେ ଭୟରେ ଥରହର ତାକୁ ତମେ କହୁଛ ଛର ମନୁଷ୍ୟ ନିକଟରେ ମଥାନତ କରିବାକୁ ? ମୋତେ କାତରତା ଶିଖାଇବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରୁ ତମେ ବିରତ ହୁଅ । ରାମର ବଳ ମୁଁ ଭଲରୂପେ ଜାଣେ । ସେ ମୋ ସାମନାରେ ଭୃଣଶତ୍ରୁ ସଦୃଶ ।”

ଏଣେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସମସ୍ତ ବାନରସେନଙ୍କୁ ଧରି ଲଙ୍କା ଅଭିମୁଖେ ଯାହା ଆରମ୍ଭ କଲେ । କ୍ଷୀର ହନୁମାନ ଥିଲେ ମାର୍ଗ ପ୍ରଦର୍ଶନକାରୀ । ସମସ୍ତ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ନୀଳକର ଚତ୍ରାବଧାନରେ ସେତୁନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିଲା । ସେହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ସବୁ ବାନରମାନେ ଲାଗି ରହିଥିଲେ ।

ତେଣୁ ଗାଁର ପରେ ଦେଖାଦେଇ ବହୁଷଣ,
କଙ୍କର କେତେକ ଆଖିରେକ ସହ ବଦଣ
ଦ୍ଵାରା ବହୁଷଣ ଦେଇ ଆସି ସମକ ନିକଟରେ
ଗରଣ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛନ୍ତି ।

ବହୁଷଣକୁ ପ୍ରହର କରିବା ଉପରେ ନାନା
ପ୍ରକାର ମତଭେଦ ଦେଖାଦେଲା । ଅନେକ
କହିଲେ ଏହା ବଦଣର ଏକ ବ୍ୟସ୍ତୀମାୟା ।
ଅଳ୍ପ ଆସି ଶରଣ ନେଇ କାନ୍ଦି ଚାଲି ସେ
ସମକ ପଥର ଘୁଲ ବାହାରେ ଶାନ୍ତ କାନ୍ଦି ଏ
ଗୋପନ କଥା ପାଇ ଶୁଣି ଶରଣରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା
କରିବ । କିଏ ବା ମତ ଦେଇ ଏହା ଆସିବୁ
କହିବନ ଅପେକ୍ଷା କର ପରେ ବାହାରେ
ଗାଁର ପ୍ରହର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜାଣି ତାକୁ ଶରଣ

ଦିଆଯିବ । କିନ୍ତୁ ବହୁଷଣ କେତେକ
“ସମକ, ଜଗତର ପ୍ରଭୁ । ବହୁଷଣ
ଶେଷରେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶରଣ
ପାରିବେ ।” ସମକ, ଆଜି ମନରେ କାନ୍ଦି
ବହୁଷଣ ଶରଣ ନେଇ ବାହାରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା
କରିବ । କିନ୍ତୁ ବହୁଷଣ
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜାଣି ଦେଖାଦେଇ ବାହାରେ
ସରରେ ଅବସେ କଲେ ।

ସେତେବେଳେ ବାହାରେ ମନେ ମନେ
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ବାହାରେ, ବହୁଷଣ, ବହୁଷଣ
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି । ବହୁଷଣ
ବାହାରେ ବାହାରେ ବାହାରେ ବାହାରେ
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି, “ବହୁଷଣ
ବହୁଷଣ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମନରେ ବାହାରେ ।
କାନ୍ଦି ବାହାରେ ବାହାରେ ବାହାରେ ବାହାରେ ।”
ଏକପରି ସବୁ ବାହାରେ ବାହାରେ ବାହାରେ
ବାହାରେ ବାହାରେ ବାହାରେ ବାହାରେ
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ବାହାରେ ବାହାରେ କାନ୍ଦି
କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି, “ସମକଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପଥ ଉଠିଥାଏ । ଏମାନଙ୍କର
ସେ ଅବସ୍ଥା ।”

ସେତେବେଳେ ବାହାରେ ମନେ ମନେ
କହିଲା, “ପ୍ରଭୁ, ନରେବର ପ୍ରବେଶ କହିବା
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସେମାନଙ୍କୁ ବାହାରେ ଓ ବାହାରେ ବାହାରେ
କରିଦେବା ଉଚିତ ହେବ ।”

ବାହାରେ ଏକଥା ଶୁଣି ଅହଂସୁର ବାହାରେ
କହିଲା, “ଆସନ୍ତୁ, ସେମାନଙ୍କୁ ଅହଂସୁର ବାହାରେ

ଯାହା ଇଚ୍ଛା ଶାଲବ । ଯଦି ସ୍ୱପ୍ନେ ସମୟ
ହେବା ଆଗରୁ ତା'ର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ ତେବେ
ତା'ର ଶକ୍ତି କ୍ଷୟ ହୁଏ ।

ତା'ର ସମୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ତାକୁ ଉଠା
ହୋଇ ସମସ୍ତ ଶବ୍ଦର କୁହାଶଳ । ସେ ମଧ୍ୟ
ରାବଣକୁ ବୁଝାଇଲା ସୀତାଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦେବା
ପାଇଁ । ସେଥିରେ ରାବଣ ରାଗିକରି କହିଲା,
“ବୀର ପରି ଯୁଦ୍ଧଭୂମିରେ ଶତ୍ରୁ ସହଚ
ଯୁଦ୍ଧକର ନହେଲେ ଶାଲ ଶୋଇଯାଅ
ଭାର୍ତ୍ତମାନଙ୍କ ପରି ।”

କୁନ୍ତୀକର୍ଣ୍ଣ ଆଗରୁହଁ ରାଗିକରି ଥିଲା । ତେଣୁ
ରାବଣ କଥାରେ ଆହୁରି ରାଗିଯାଇ ଯୁଦ୍ଧ
କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଶାଲ ଓ ବାନରମାନଙ୍କୁ ଧରି

ଗୋଟା ଗୋଟା ଶାଲିଲା । ଅବଶେଷରେ
ସହ ଯୁଦ୍ଧ କରୁ କରୁ ରାମଙ୍କ ବାଣରେ
ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲା ।

ତା'ପରେ ଅନେକ ରାକ୍ଷସ ବୀର ଜଣକ
ପରେ ଜଣେ ଯୁଦ୍ଧଭୂମିରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ।
ଅବଶେଷରେ ରାବଣ ସୁଧି ଇନ୍ଦ୍ରଜିତଙ୍କୁ ମୋଡ଼
ଶକ୍ତିନ କରି କରି ରଣକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆସିଲା ।
ଇନ୍ଦ୍ରଜିତର ଅସୀମ ସାହାସ ଓ ଅତ୍ୟାଧିକ
ଶକ୍ତି ଉପରେ ରାବଣର ଶୁଦ୍ଧ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା ।
ଥରେ ସେ ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ହରାଇଥିଲା
ବୋଲି ତା'ର ନାମ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ହୋଇଛି ।
ସେ ମେଘମାଳ ମଧ୍ୟରେ ଲୁଚି ବଜ୍ର ଭଳି
ଶକ୍ତିନ କରିପାରେ ବୋଲି ତା'ର ଅନ୍ୟ ନାମ
ମେଘନାଦ । ସେ ମନ୍ଥଚକ୍ରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାୟା-
ଯୁଦ୍ଧ କରିବାରେ ପାରଙ୍ଗମ ଥିଲା ଓ ରାଜ-
ନାତିରେ ମଧ୍ୟ ବିଜ୍ଞ ଥିଲା । ଏତଦ୍ୱ୍ୟତୀତ
ତା'ର ଜାତକରେ ଥିଲା ଯେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି
ତତ୍ତ୍ୱଦର୍ଶନ କାଳ ଆହାର ନିଦ୍ରା ତ୍ୟାଗ କରି
ବ୍ରହ୍ମତ୍ୟା ପାଳନ କରିଥିବ ସେହି ତାକୁ
ମାରି ପାରିବ । ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିର କଲ୍ପନା ମଧ୍ୟ
ଅସମ୍ଭବ ମନେହୁଏ; ସେଥିପାଇଁ ରାବଣ
ନିର୍ଭୟ ଥାଏ ଓ ଭୀରୁଥାଏ କେବଳ
ଇନ୍ଦ୍ରଜିତଙ୍କୁ ରାମଲକ୍ଷ୍ମଣ ଓ ତାଙ୍କ ସେନାମାନଙ୍କୁ
ସହଜରେ ନିପାତ କରିଦେଇ ପାରିବ ।

ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆସିବା ମାଧ୍ୟ
ମାୟାଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ କଲା । ସେ ଏକ

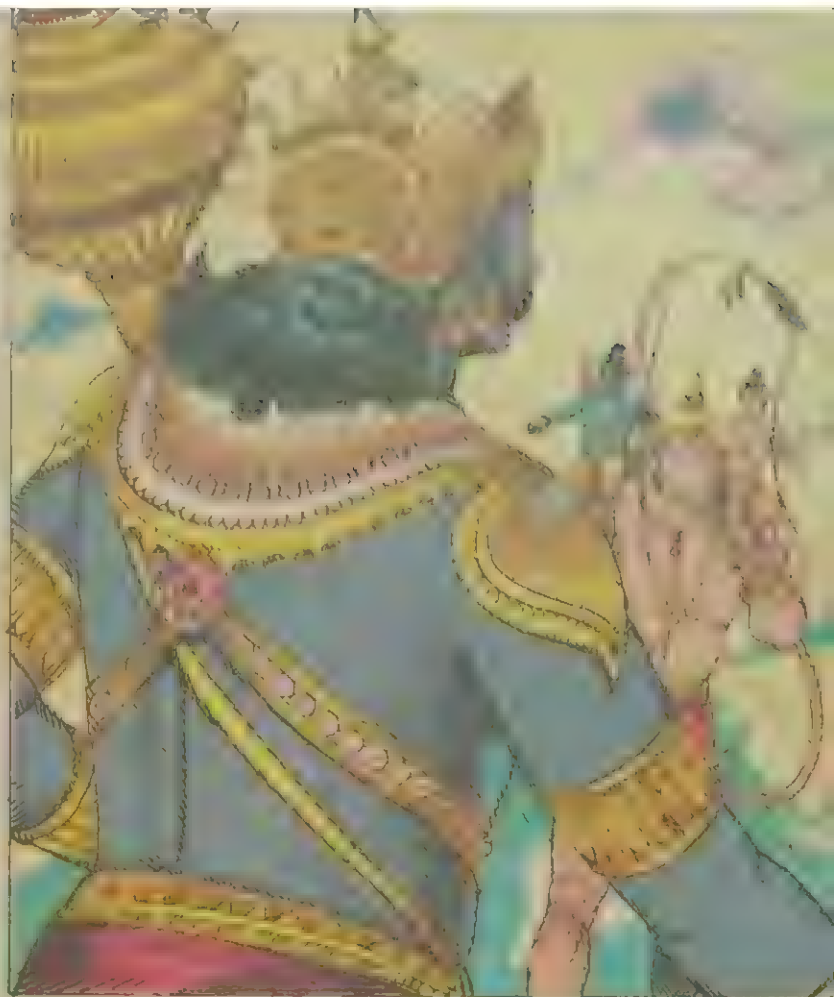
ମୟ ସୀତା ବନାଳ ସମୟେ କିମ୍ବା ପ୍ରାଣରେ ତଳୁ
ଟକ ଟକ କରି କାଟି ପକାଇଲା । ବରାହ
ସବୁ ସମୟେ କହି ଦେଉଥା'ନ୍ତି ଓ ମୟ ମଧ୍ୟରେ
ଅବଚଳିତ ହୋଇ ରହିବାକୁ ବୁଝାଉଥା'ନ୍ତି ।
ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସହିତ ସମଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କର ଘୋର
ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା ।

ଇନ୍ଦ୍ରମଧ୍ୟରେ ରବଣ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସମ୍ପର
ସାହାଯ୍ୟରେ ମାୟାରେ ସମ୍ପର ଏକ ମଥା
ତଥାପି କରି ଗୋଟାଏ ବକ୍ତାରେ ବିଦ୍ଧ କରାଇ
ନେଇ ସୀତାଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲା ।

କିନ୍ତୁ ସୀତା ତତ୍ସତୀର ଏସବୁ ବୁଝିନେଲେ
ଓ ହେଧରେ କହିଲେ, “ତମମାନଙ୍କର
ମାୟା ମୁଁ ଜାଣିଛି । ଦେଖ ଅଳ୍ପ ସମୟ
ମଧ୍ୟରେ ରବଣର ଦଶମୁଣ୍ଡ ଭୂଇଁରେ
ଲେଟିବ ।”

ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ତା'ର ପ୍ରଧାନ ଅସ୍ତ୍ର ନାଗପାଶ
ଦ୍ଵାରା ସମଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ପକାଇଲା । ସମ
ଗରୁଡ଼କୁ ସ୍ମରଣ କରନ୍ତେ ଗରୁଡ଼ ଆସିବାରୁ
ନାଗମାନେ ପାଶ ମୁକ୍ତ କରି ପଲୟନ କଲେ ।
ଅବଶେଷରେ ଚଉଦବର୍ଷ ଆହାର ନିଦ୍ରା
ବର୍ଜନ କରିଥିବା ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ତାକୁ ମାରିବାକୁ
ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଲେ ।

ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ମୃତ୍ୟୁ ଶବର ପାଇ ରବଣର
ଶକ୍ତି ଶୀଘ୍ର ହୋଇଗଲା । ସେ ତେଣୁ ପାତାଳରେ
ଥିବା ନିଜର ଭାଇ ମନ୍ଥାସବଣକୁ ସ୍ମରଣ କଲା ।
ସେ ଆସିବାରୁ ରବଣ ନିଜର ଦୁଃଖ କାହାଣୀ

ଶୁଣାଇଲା । ରବଣର ଅନୁରୋଧରେ ସେ
ନାନାଦି ମାୟା ରଚନା କରି ସମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ
ଅଚେତ କରାଇ ବାନ୍ଧି ଦେଇ ପାତାଳପୁରକୁ
ଗୌରବର ନେଇଗଲା ସେଠାରେ ପାତାଳ
କାଳୀକଠାରେ ବଳୀ ଦେବାପାଇଁ ।
ବଳୀଦେବୀ ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ହନୁମାନ ସେଠାରେ
ପହଞ୍ଚି ଦୁର୍ଗୁକୁ ଉଦ୍ଧାର କଲେ । ସେଠାରେ
ସମ୍ପର ମନ୍ଥାସବଣ ସହିତ ଘୋର ଯୁଦ୍ଧ
ହେଲା ଓ ଶେଷରେ ସେ ଯୁଦ୍ଧ କରୁ କରୁ
ପ୍ରାଣ ତ୍ୟାଗ କଲା । ତା'ର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ
ହନୁମାନଙ୍କ ସ୍ଵେଦରୁ ମଗରକନ୍ୟା ଗର୍ଭରୁ
ଜାତ ମକରଧୂଜଙ୍କୁ ପାତାଳଲଙ୍କାର ରାଜା
ହୋଇ ରହିଲେ ।

ମହାରାଜର ମୃତ୍ୟୁରେ ରାବଣ ବହୁତ ଗ୍ରୀବ ପଡ଼ିଲା । ସେ ଅଧିକ ଶକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଯଜ୍ଞ କରୁଥାଏ । ଯଜ୍ଞରେ ବହୁ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ଅଜାଦ ଅବସ୍ଥା ହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତି । କୌଣସି ମତେ ସେ ଯଜ୍ଞରେ ବହୁ ଘଟାଇଲେ ଓ ରାବଣ ଆଉ ଅଧିକ ମାୟାବା ରାକ୍ଷସୀ ଶକ୍ତି ପାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ହୋଧବଣରେ ସିଧା ରଣକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲା । ତା' ପୁଅକୁ ମନ୍ଦୋଦରୀ ପୁଣି ତାକୁ ବୁଝାଇ କହିଲା, “ସ୍ବାମୀ, ଏବେ ମଧ୍ୟ ସମୟ ଅଛି, ସୀତାକୁ ନେଇ ତମେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପାଖରେ ଶରଣ ନିଅ । ସେ ତୁମର ସକଳ ପାପ କ୍ଷମା କରିଦେବେ ।”

କିନ୍ତୁ ରାବଣ ସବୁଆଡ଼ୁ ଦୃଢ଼ାଟା ହୋଇ ନିଜ କଥାରେ ଅଟଳ ରହିଲା ଓ କହିଲା “ସୁଖ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରକର ଗତି ଭୁଲ୍ ହୋଇପାରେ ମାତ୍ର ମୋ କଥା କେବେ ଭଲ ହେବ ନପାରେ ।” ସେ ରାଗିଗଲା ଓ ରଥ ଆଗେଇ କରି ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଗଲା ।

ପ୍ରଥମେ ତା'ର ରାଗ ପଡ଼ିଲା ଯାଇ ପୁରନ୍ଦ୍ରା ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଉପରେ । ଥରେ ରାବଣ ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ପରାସ୍ତ କରି ବନ୍ଦୀ କରୁଥିଲା । ତେଣୁ ହେବାପାଇଁ ଇନ୍ଦ୍ର ତାକୁ ଏକ ମହାସ୍ତ୍ର ଦାନ କରିଥିଲେ । ସେହି ଅସ୍ତ୍ର ସେଦିନ ରାବଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଉପରକୁ ନିକ୍ଷେପ କଲା । ତେଣୁ ମହା ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅସ୍ତ୍ରାଘାତରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମୂର୍ଚ୍ଛା ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ସେଦିନ ରାମଙ୍କ ଶିବିରରେ ଅଜମୂତ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ନେଇ ସମସ୍ତେ ଗଳ୍ପ କରୁଥାନ୍ତି । ଦେବଦୈତ୍ୟ ସୁଖେଶ କହିଲେ ହିମାଳୟର ଗନ୍ଧମାଦନ ପର୍ବତରେ ଥିବା ଔଷଧ କେହି ଆଣିପାରିଲେ ସେ ବଞ୍ଚିବେ । ସେଇ ରାତି ମଧ୍ୟରେ ହନୁମାନ ଯାଇ ସମଗ୍ର ଗନ୍ଧମାଦନ ଉପାଡ଼ି ଧରି ଆଣିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବଞ୍ଚିଗଲେ ଓ କ୍ରମେ ସୁସ୍ଥ ହେଲେ ।

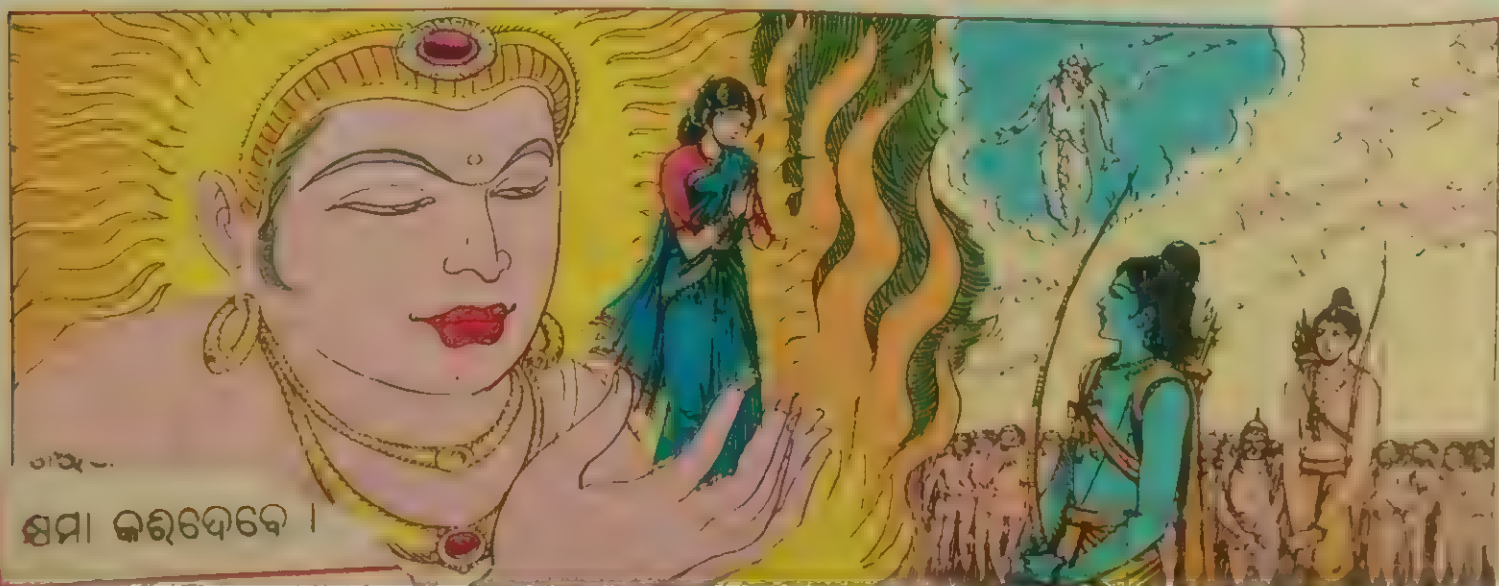
ପରଦିନ ଯୁଦ୍ଧରେ ଇନ୍ଦ୍ର ରାମଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ଏକ ଦିବ୍ୟରଥ ପଠାଇଲେ । ରାମ ସେଥିରେ ବସି ଯୁଦ୍ଧ କଲେ । ରାମ ରାବଣ ଯୁଦ୍ଧ ଅତି ଭୟଙ୍କର ରୂପ ଧାରଣ କଲା । ରାମ ଯେତେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶକ୍ତି କଲେ ମଧ୍ୟ ରାବଣ ମରୁ

ନିଧି । ସେତେବେଳେ ବାହାଣୀ ସମୟ କହିଲେ
 ଯେ ରାବଣର ନାଭିପଥରେ ଏକ ଅମୃତ
 କଳସ ଅଛି ଯେହେତୁ ତା ମଧୁର । ସମ
 ବାହାଣୀ ଏକ ବାହାଣୀ ପ୍ରଦାନ କରି ଯେହେତୁ
 ଅମୃତ କଳସକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଲେ । ପରେ
 ପରେ ରାବଣର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ରାବଣର ମୃତ୍ୟୁ
 ସହିତ ସାରା ରାକ୍ଷସ ସମାଜର ପତନ ହେଲା ।
 ବାହାଣୀ ରାକ୍ଷସ କୁଳରେ ଜନ୍ମ ହେଲେ ମଧ୍ୟ
 ସେ ଦିବ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ ।
 ଲଙ୍କାର ରାଜା ରୁପେ ତାକୁ ରାମ ଅଭିଷେକ
 କରାଇଲେ ।

ଅଶୋକବନରୁ ସୀତାଙ୍କୁ ଆଣିବା ପରେ
 ରାମ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ, “ରାବଣକୁ ମାରି ମୁଁ
 ରାଜାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ତମେ ଯେ
 ଏତେଦିନ ରାବଣପୁରରେ ଥିଲ, ମୁଁ ତମକୁ
 ପୁଣି ଗ୍ରହଣ କଲେ ସମାଜରେ କଳଙ୍କ
 ରହିବ । ତେଣୁ ତୁମେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାବଣେ
 ଜୀବନ ଯାପନ କର ।”

ରାମଙ୍କର ବନେ ସୀତାଙ୍କ ପାଇଁ ପଳା
 ବଳା ସମୟ । ସୀତାଙ୍କୁ ବାହାଣୀ ପ୍ରଦାନ
 ନିଜ ସଜାତର ପରାକାଷ୍ଠା ଦେଖାଇବା ପାଇଁ
 ସୀତା ଅଗ୍ନିରେ ପ୍ରବେଶ କରି ନିଜ ପ୍ରତିପତ୍ନି
 ଦେଲେ । ଅଗ୍ନିକୁଳୁ ମଧୁର ସୀତା ଗର୍ଭରେ
 କରି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । କିନ୍ତୁ
 ଅଗ୍ନିଦେବ ସୀତାଙ୍କୁ ଧରି ମଧୁର ବଳା
 ହୋଇ କହିଲେ, “ସୀତା ଅଗ୍ନି ପରି
 ପବିତ୍ର । ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।”
 ସେହି ସମୟରେ ଆକାଶରେ ଦଶରେ ପ୍ରହର
 ପ୍ରକଟ ହୋଇ କହିଲେ, “ରାମ, ଅଗ୍ନି ପଦ୍ମ
 ଦ୍ୱାରା ଜଣାଗଲା ସୀତା କେତେ ପବିତ୍ର ।
 ଏବେ ତମେ ତାଙ୍କୁ ନାସିକୋତରେ ଗ୍ରହଣ
 କରି ଅଯୋଧ୍ୟା ଫେରିଯାଅ । ସେଠାରେ
 ପ୍ରଜାମାନେ ତୁମର ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ଅଛନ୍ତି ।”
 ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଓ ସୀତା ପିତା ଦଶରଥଙ୍କୁ
 ପ୍ରଣାମ କଲେ । ପରେ ସମସ୍ତେ ପୁଷ୍ପକ
 ବିମାନରେ ବସି ଅଯୋଧ୍ୟା ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ ।

କ୍ଷମା କରିଦେବେ ।

ପ୍ରତିଶୋଧ

ପ୍ରାର୍ଥ୍ୟ ଦେଶରେ ତବସ୍ଥାନ ନାମକ ଏକ

ଛୋଟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଥାଏ । ସେଠାକାର ରାଜା
ଥରେ ଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରକୃତିର । ତାଙ୍କର ଥା'ନ୍ତି
ଦୁଇଜଣ ଉଜାର । ବଡ଼ ଉଜାରଙ୍କର ଗୋଟିଏ
ଶୁର୍ ସୁନ୍ଦରା ହିଅ ଥାଏ । ଦିନେ ରାଜାଙ୍କର
ଦୁଷ୍ଟ ତା' ଉପରେ ପଡ଼ିଲା । ରାଜା ମୁଗ୍ଧ
ହୋଇ ବଡ଼ ଉଜାରଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲେ, “ମୁଁ
ତୁମ ହିଅକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ।
ସେ ତ ଏ ଦେଶର ରାଣୀ ହେବ । ତମର
ମଧ୍ୟ ଭାଗ୍ୟ । ତମେ ମୋର ଶୁଣୁର
ହୋଇଯିବ ।” ଶିଘ୍ର ସମୟ ଠିକ୍ କର ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ଉଜାର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ
କହିଲେ, “ହଜୁର ଆପଣଙ୍କ କଥା ଠିକ୍ ।
କିନ୍ତୁ ମୋର ହିଅ ବିଦୁଷୀ, ବୁଦ୍ଧିମତୀ ଓ
ଧାର୍ମିକ ସ୍ଵଭାବର । ମୁଁ ତାକୁ ନ ପଚାରି କପରି
ଆପଣଙ୍କୁ କଥା ଦେବି ?”

“ଠିକ୍ ଅଛି ତମେ ଏ ବିଷୟରେ ତା'
ସହିତ ଆଲୋଚନା କରି ମୋତେ ଜଣାଅ ।
କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଭାବୁଛି ଏକଥା ଶୁଣି ସେ ବହୁତ
ଶୁସ୍ତି ହୋଇଯିବ ।” ରାଜା କହିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଉଜାରଙ୍କ ହିଅ ପିତାଙ୍କଠାରୁ ଏ
ଶବର ପାଇ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ କହିଲେ,
“ବାବା, ମୁଁ ରାଜାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବି ନାହିଁ ।
କାରଣ ଅନ୍ତଃପୁରବାସିନୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରମଣୀ-
ଶଶଙ୍କ ପରି ସେ ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ଦାସୀ
ଭାବରେ ରଖିବେ । ସେ ପ୍ରକାର ଜୀବନରେ
କୌଣସି ସ୍ଵାଧିନତା ନାହିଁ । ମୁଁ ରାଜ୍ୟର
ବୈଭବରେ ପ୍ରଲବ୍ଧ ହୋଇ ରାଣୀ ହେବାକୁ
ଚାହେଁନାହିଁ । ଆପଣ ରାଜାଙ୍କୁ ଏକଥା
ଜଣାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ଉଜାର ତାଙ୍କ ହିଅର ମନୋଭାବ
ବିଷୟରେ ରାଜାଙ୍କୁ କହିବା ମାତ୍ରେ ରାଜା

ଗାରିଆଇ କହିଲେ, “ସେ ନ ଚାହୁଁଲେ ମୁଁ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରି ତାକୁ ହିଁ ବଦାନ୍ତ କରିବି।”

ରାଜାଙ୍କ ସହଚର ଶତ୍ରୁତା କରି ସେଠାରେ ରହିବା ଆଉ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଭାବି ଉଜ୍ଜର ଠିକ୍ କଲେ ଝିଅକୁ ନେଇ ଗୋପନରେ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଚାଲିଯିବେ । କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟର ଫୁର ପରିହାସ । ଝିଅ ସହଚର ଚାଲିଯାଉଥିବା ବେଳେ ସେ ଧରା ପଡ଼ିଲେ । ରାଜା ଉଜ୍ଜରଙ୍କୁ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଦେଲେ ଓ ଝିଅକୁ ନେଇ ନିଜ ଅନ୍ତଃପୁରରେ ରଖିଲେ । ରାଜା ସେ ଝିଅକୁ କହିଲେ, “ତମେ ନା ମୋର ସାଧୁ ପ୍ରସାଦ ଉପରେ ପଦାଢାତ କରିଥିଲ । ଏବେ ଦେଖିବି ତୁମକୁ କିଏ ରକ୍ଷା କରିବ ।”

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଝିଅଟି ସାହାସର ସହଚର ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ଅସହାୟକୁ ଭଗବାନହିଁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି ।” ପରଦିନହିଁ ରାଜା ଶବର ପାଇଲେ କି ରାଜ୍ୟର ସୀମା ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଦ୍ରୋହ ଦେଖା ଦେଇଛି । ଏହି ଝିଅର ଦାୟିତ୍ବ ସାନ ଉଜ୍ଜରଙ୍କୁ ଦେଇ ରାଜା ବିଦ୍ରୋହ ଦମନ କରିବାକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ଝିଅଟିକୁ ଅନ୍ତଃପୁରର ଏକ ଛୋଟ ବଣଗରେ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖା ଯାଇଥାଏ । ସାନ ଉଜ୍ଜର ତାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇ ତା’ର ରୂପରେ ସ୍ବର୍ଗ ଦେଲେ । ତାଙ୍କର ଏକ ବିଶ୍ବାସୀ ଦାସୀ ଯାଇ ଝିଅଟିକୁ କହିଲା, “ଛୋଟ ଉଜ୍ଜର ଆପଣଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛନ୍ତି । ନିକଟରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଉଦ୍ୟାନ ଅଛି । ଆପଣ ଚାହୁଁଲେ ସେଠାକୁ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ବହାର କରିବାକୁ ଯାଇ ପାରନ୍ତି । ବିଶ୍ବାସ କରନ୍ତୁ ଏକଥା କେହି ମଧ୍ୟ ଜାଣିପାରିବେ ନାହିଁ ।”

“ପିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ମାନସିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି, ସେଥିରେ ଉଦ୍ୟାନ ବହାର ପାଇଁ କି ଏଇଟା ସମୟ ? ମୋର ଏଇ ସ୍ବକର୍ଷମୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିଳମ୍ବବ୍ୟସନ କଥା ତମେ କହୁଛ ? କି ଲଜ୍ଜାର କଥା । ତୁମେ ତୁମର ମାଲିକଙ୍କୁ କହିଦିଅ ଯେପରି ଏଭଳି ପ୍ରସାଦ ସେ ଆଉ ନ ନିଅନ୍ତି ।” ଦୁଃଖ ଓ ହୋଧରେ ଏତକ କହି ଉଜ୍ଜର ଜନ୍ମା ଦାସୀକୁ ଲେଉଟାଇ ଦେଲା ।

ଛୋଟ ଉଜାର ଦାସୀଠାରୁ ସବୁ କଥା ଶୁଣି ଚରଣଲେ । ସେ ଭାବିଲେ, “ଏକଥା ଯଦି ରଜାଙ୍କ କାନକୁ ଯାଏ ତ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ସୁନାଶୁ ତ ।”

ବନ୍ଦୋହ ଦମନ କରି ରଜା ରଜଧାନୀକୁ ଫେରିବୁଁ ଛୋଟ ଉଜାରଙ୍କ ପାଖରୁ କନ୍ୟାର ସବୁ ଖବର ବୁଝିଲେ । ଛୋଟ ଉଜାର କହିଲେ, “ହଜୁର୍, ସେ ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ନୀ ହେବାପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ସେ ଗୋପନରେ ଜଣେ ଦାସୀ ହାତରେ ଖବର ପଠାଇଥିଲା ଯେ ମୁଁ ଯେପରି ତାକୁ ବାହା ହୋଇ ରଜ୍ୟ ଗୁଡ଼ି ଗୁଲିଯାଏ ।”

ରଜା ଏକଥା ଶୁଣି ଖୁବ୍ ରାଗିଯାଇ କହିଲେ, “ତେବେ ତ ମନେହେଉଛି ଝିଅଟା ଦୁଷ୍ଟ ଓ ଚରିତ୍ରହୀନ । ତାର ମୁଣ୍ଡ କାଟି କର ନଚେତ୍ ଜୀବନ୍ତ ସମାଧି ଦେଇଦିଅ ।”

ଉଜାର କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ଗୁରୁ ଆସି କହିଲା, “ହଜୁର୍ ଏପରି ଭାବରେ ମାରବାର କିଛି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ମୋ ମତରେ ତାକୁ ଏକ ମରୁଭୂମିରେ ଗୁଡ଼ି ଦିଆଯାଉ ସେଠାରେ ପାଣି ନ ପାଇ ଶୁଖି ଶୁଖି ମରିଯିବ ।”

ବୃଦ୍ଧ ଗୁରୁର କଥା ରଜାଙ୍କ ମନକୁ ଖୁବ୍ ପାଇଲା । ସେ ତାକୁ ଏକ ମରୁଭୂମି ଅଞ୍ଚଳକୁ ପଠାଇ ଦେଲେ ଯେଉଁଠି ଦିଗନ୍ତବସ୍ତାସ ଧୂ ଧୂ ବାଲି ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନଥିଲା ।

ସେପରି ଏକ ଭାଷଣ ମରୁ ପ୍ରଦେଶରେ କୌଣସି ଆଶ୍ରା ନ ପାଇ ଝିଅଟି ଆକାଶ ଆଡ଼କୁ ଦୁଇହାତ ଟେକି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକିଲା । ଠିକ୍ ସେଇ ସମୟରେ ଦୂରରେ ଓଠ ଉପରେ ବସି ଯାଉଥିବା ଜଣେ ପଥିକ ଝିଅଟିକୁ ଦେଖି ପାରିଲା । ସେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଝିଅକୁ ଏପରି ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖି ପାଖକୁ ଆସିଲା ଓ କହିଲା, “ଝିଅ, ତୁମପାଇଁ ଏ ସ୍ଥାନ ସୁରକ୍ଷିତ ନୁହେଁ । ଭୟ ନକରି ମୋ ସହିତ ମୋ ଘରକୁ ଗୁଲି ।”

“ମୋତେ ମୋ ଭାଗ୍ୟ ସହ ଏଇଠି ଗୁଡ଼ିଯାଉ । ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଯିବାକୁ ଗୁଡ଼ିନାହିଁ । ହଁ, କେଉଁଠି ମରୁଦ୍ୟାନଟିଏ ଥିଲେ ସେଇଠି

7th Kumbh Mela

ଆସି ମୋର ଆତଥ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତୁ ।
ପରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ପଠାଇ
ଦେବି ।”

କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମେ ଉତ୍ତର କନ୍ୟା ଯୁବରାଜଙ୍କ
କଥା ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ । ସେହୁଠାରେ ରହିବା
ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା କଲେ । ଯୁବରାଜ ନିରାଶ ହୋଇ
ଫେରିଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଅସହାୟ ହିଅଟି କଥା
ଶ୍ରବଣରେ ତାଙ୍କର ନିଦ ହେଲା ନାହିଁ ।
ସକାଳ ହେବା ମାତ୍ରେ ପୁଣି ସେ ସେହି
ମରୁଦ୍ୱୀପକୁ ଗଲେ ଓ ଗୋଟିଏ ଗଛ ତଳେ
ବସି ସମୟ ଧରି ବସି ରହିଲେ ।

ଯୁବରାଜ ପୁଣି ଥରେ ଆସିବା ଦେଖି ସେ
ନିକଟକୁ ଯାଇ କହିଲେ, “ଆପଣ ତ
ଯୁବରାଜ, ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ରାଜକାର୍ଯ୍ୟର
ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି । ଆପଣ ଏଠି କାହିଁକି ବସି
ରହିଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରିଯାଇ ରାଜକାର୍ଯ୍ୟ
ଚାଲିଶୁଣା କରନ୍ତୁ ।”

“କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋ ସହିତ
ନ ଯାଇଛନ୍ତି ବା ମୋତେ ସ୍ୱୀକାର କରିବା
ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ ନ କରିଛନ୍ତି ସେତେଦିନ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଏଇଠାରେହିଁ ରହିଥାଏ ।
ଯୁବରାଜ କହିଲେ ।

ଯୁବରାଜଙ୍କର ସହାନୁଭୂତି ଓ ପ୍ରେମ ଦେଖି
ହିଅଟିର ଆଖିରୁ ଅଶ୍ରୁ ଝରି ପଡ଼ିଲା । ସେ
ତାର ଦୁଃଖର କାହାଣୀ ଶୁଣାଇଲା ଓ
କହିଲା, “ସାରା ଜୀବନ ଧରି ମୋ ପିତା

ଯଦି ଦୟାକର ଛାଡ଼ିଦିଅନ୍ତି ମୁଁ ଟିକିଏ ପାଣି
ପିଅନ୍ତି ।” ହିଅଟି କହିଲା ।

ପଥକଟି ତାକୁ ଏକ ସୁନ୍ଦର ମରୁଦ୍ୱୀପ
ପାଖରେ ଛାଡ଼ିଦେଲା । ପଥକଟି ଥିଲା ପଡ଼ୋଶୀ
ରାଜ୍ୟର ଯୁବରାଜଙ୍କର ଗୃହର । ସେ
ଫେରିଯାଇ ତା’ର ମାଲିକକୁ ଏଇ ହିଅଟି
ବିଷୟରେ କହିଲା । ଯୁବରାଜ ତତ୍ତ୍ୱଶାଳୀ
ଗୃହର ସହିତ ସେହି ମରୁଦ୍ୱୀପକୁ ଆସିଲେ
ଓ ହିଅଟି ସହିତ ଦେଖାକରି, ନିଜର
ପରିଚୟ ଦେଇ କହିଲେ, “ମନେହୁଏ
ଆପଣ କୌଣସି ଦେଶର ରାଜକୁମାର ।
ଏହି ଭୟଙ୍କର ମରୁପ୍ରଦେଶକୁ କିପରି ଆପଣ
ଏକଲ ଆସିଲେ ? ମୋ ସହିତ ରାଜ୍ୟକୁ